

AZ
ÉRMELLÉRI REFORM. EGYHÁZMEGYE
1909. ÉVI MÁJUS HÓ 4-IK NAPJÁN
SZÉKELYHIDON TARTOTT
RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE.

WZ

SZÉKELYHID,
KOHN SÁMUEL KÖNYVNYOMDÁJA
1909.

AZ

ÉRMELLÉRI REFORM. EGYHÁZMEGYE

1909. ÉVI MÁJUS HÓ 4-IK NAPJÁN

SZÉKELYHIDON TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZÉKELYHID,
KOHN SÁMUEL KÖNYVNYOMDÁJA
1909.

Az
érmelléki reform. egyházmegye

1909. évi Május hó 4-ik napján

S z é k e l y h i d o n tartott rendes közgyűlésének
jegyzőkönyve.

Jelen voltak:

Marjay Péter esperes és *Fényes Endre* egyházmegyei
gondnok elnöklete alatt.

a) *Tanácsbírák:*

Egyházi részről:

Vecsey Sándor
Szathmári Sándor
Bányai László
Fazekas Imre
Végh József

Világi részről:

Konrád László
Fráter Zoltán
Dobozi Kálmán
Dr. Babós János.

b) *Tisztviselők:*

Egyházi főjegyző: Fazekas Imre.
Egyházi aljegyző: Balogh Ferencz.
Világi főjegyző: Kovács András.
Világi aljegyző: Végh István.
Egyházmegyei számvevő: Bányai László.
Egyházmegyei pénztárnok: Vecsey Sándor.
Egyházmegyei ügyész: Dr. Várady Miklós.

c) *Az egyházak képviselőiben:*

- Albis : Kalas István l., Máté József presbyter.
 Álmosd : K. Tóth Sámuel l., Bihari József g.
 Apát-Keresztur : Csuka Ferencz l., Borbély Sándor g.
 Asszonyvására : Vecsey Sándor l., Oláh Sándor g.
 5 Bagamér : Bányai László l., Bertalan Dániel g.
 Bályok : Molnár Mihály l., Debreczeni József g.
 Bogyoszló : Jakab József l., Gáspár József g.
 Bihar-Diószeg : Veress István l.
 Bihar-Félegyháza : Végh Lajos l.
 10 Csokaly : Farkas Gábor főgondnok, Széll Sándor g.
 Ér-Adony : Laczák Dezső l., Tóth Lajos g.
 Ér-Keserü : Fazekas Imre l., Szilágyi Ferencz presb.
 Ér-Köbölkut : Varga Béla l., Venczel Lajos g.
 Ér-Mihályfalva : Szathmári Sándor l., Konrád László pr.
 15 Ér-Olaszi : Dajka István l., Krieg József g.
 Ér-Semjén : Végh József l., Béres Sándor g.
 Ér-Tarcsa : Molnár József l., Aszalós Gábor g.
 Felső-Ábrány : Debreczeni László l., Lukács Vincze g.
 Gálos-Petri : Takács Zsigmond l.,
 20 H.-K.-Szt-Miklós : Silye Gábor l., Bagdán János g.
 H.-K.-Szt.-Imre : Szentkirályi Károly beszolg. l.,
 Körösi Ferencz g.
 Kokad : Bodor Pál l., Holló Antal g.
 Kétz : Balogh Imre l., Pikó József g.
 Kis-Kereki : Lengyel Pál l., Hajdu József tanító pr.
 25 Kóly : Szentkirályi Károly l., Fodor Gábor g.
 Margitta : Balogh Ferencz l., Unghvári Lajos főg.
 Micske :
 Monos-Petri : Dobozy Mihály főg.
 Nagy-Léta : Marjay Péter l.
 30 Ottomány : Szabó Mihály l., Kovács Miklós g.
 Piskolt : Ablonczy Béla s. l., Kovács Imre g.
 Poklostelek : Kiss Sándor l., Karajos Imre g.
 Szalacs : Nagy Imre l., Szabó János g.
 Székelyhid : Somogyi Mihály g.
 35 Szentjobb : Holló József l., Balogh Sándor g.
 Széplak : Takács József l.,
 Tóti : Józsa Gábor l., Ecsedi Károly g.
 Uj-Léta : Nagy Sándor l., Kovács Bálint g.

Vajda : Magyary Gábor l., Borbély József g.
40 Vedres-Ábrány: K. Szabó József l., Mészáros Bálint g.

d) *Választott tanító-képviselők :*

Hajdu József (Kis-Kereki)	Molnár Antal (Bagamér)
Kiss Lajos (B.-Diószeg)	Szathmári Károly (Bályok)

1. sz. Marjay Péter esperes, egyházi elnök, Istenhez emelt buzgó imádságban áldást kér közgyűlésünk munkálkodására, majd üdvözölvén a szép számban megjelent tagokat s jelezvén a gyűlés fontosabb tárgyait :

a gyűlést megnyitja.

A gyűlés megnyitása után egyházmegyei közgyűlésünk állandó alkotó tagjai, az egyházak képviselői, a lelkészek és gondnokok összeszámoltatván, megállapítja közgyűlés, hogy az elő megnevezett tagok az elnökséggel együtt összesen 80-an vannak jelen és hogy Micskén kívül egyházmegyénk mindenik egyháza, lelkésze gondnoka vagy megbízottja által képviselve van. A meg nem jelentek elmaradásukat az esperesi hivatalnál előzetesen bejelentvén, távol maradásukat igazoltatott.

2. sz. Napirend előtt Esperes Ur bejelenti, hogy Takács József széplaki lelkész folyó évi April hó 7-ik napján töltötte be lelkészi működésének 50-ik esztendejét, szeretetteljes melegséggel üdvözli őt e ritka nevezetességű évforduló alkalmából és indítványozza, hogy egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvében örökítse meg a jubiláns lelkész érdemeit. A jelenlévő Takács József széplaki lelkész mély meghatottsággal, szép beszédben mond köszönetet a kitüntető megemlékezésért.

Egyházmegyei közgyűlésünk egy szívvvel — lélekkel csatlakozik Esperes Ur szívélyes megemlékezéséhez és méltató szép szavaihoz s úgy a maga részéről, mint érmelléki egyházmegyénk közönsége nevében őszinte szeretettel, méltó tisztelettel üdvözli félszázados lelkészi működése alkalmából Takács József széplaki lelkész urat,

egyházmegyénk lelkészi karának Néstorát, a ki mint ifju segédlelkész is egyházmegyénkben működött és rendes lelkészi szolgálatának ötven esztendejét mindig egy helyen egyházmegyénk egyik jelentékeny egyházában töltötte el, a ki egyházmegyénk közéletében is nevezetes részt vett, évek során át viselve a tanácsbirói díszes tisztet, a ki most is, közel nyolcz évtized terhével vállain, ifjai lelkesedéssel, nem lankadó munkakedvvel teljesíti lelkipásztori magasztos hivatását. Közgyűlésünk a jubiláló lelkészszel együtt hálát ad a gondviselő Istennek, a ki kegyelmének ilyen ritka jelével áldotta meg hiv szolgáját ; ő vele együtt buzgón kéri a kegyelem Istenét, hogy áldásokban gazdag évekkkel nyújtsa még hosszura az agg lelkipásztornak példány-szerű nemes életét.

Közgyűlésünk Esperes Ur indítványát egyhangulag elfogadván, Takács József széplaki lelkész ur félszázados lelkészi működését és ezen hosszú idő alatt úgy egyházában, mint egyházmegyénkben szerzett nagy érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti.

3. szám. Esperes beterjeszti az 1908 okt. 6-án tartott egyházmegyei közgyűlés óta elnökileg végzett fontosabb hivatalos intézkedéseiről szóló jelentését, a következőkben :

Esperesi jelentés.

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Őszi egyházmegyei közgyűlésünk óta, közigazgatási téren végzett fontosabb ügyekről jelentésemet van szerencsém tudomásvétel végett következőkben megtenni.

1. Több rendbeli lelkészi és tanítói díjlevelet megerősítettem, szolgálati bizonyítványokat, törlési engedélyeket kiadtam.

2. Saja Vilmos szalacsi tanítót egyházmegyénk kebeléből áldáskivánásokkal elbocsátottam.

3. Lelkész özvegyeknek az országos gyámoldai illetményeket évnegyedenként megküldöttem.

4. Több egyház adóhátrányairól szóló kimutatást megerősítettem s az illetékes szolgabírói hivatalokhoz behajtás végett áttettem.

5. Esküt nem tett tanítókról a közigazgatási bizottságnak jelentést tettem.

6. ifj. Debreczeni Lászlót a felsőábrányi egyházba szolgálattételre felhatalmaztam.

7. Őszi egyházkerületi gyűlésre tartozó egyházmegyei ügyeket felterjesztettem.

8. Egyházmegyei világi főjegyzőre a szavazást elrendeltem.

9. Egyes tanítók fizetés kiegészítésére, korpótlékára vonatkozó püspöki leiratokat visszavárólag az egyes lelkészi hivataloknak megküldtem.

10. Hegyközszetimrei egyháztanácsot az özvegy illetményének kilizetésére utasítottam.

11. A szentjobbai egyház rétjéről szóló adásvételi szerződést megerősítettem.

12. Több egyház közalapjárulék elleni felszólalásait a konventre felterjesztettem.

13. Egyházmegyénkben alkalmazott segéd lelkészekről egyházkerületi főgondnok urnak évnegyedenként jelentést tettem.

14. A közigazgatási bizottság leiratait új iskolák felállítására ügyében az egyes iskolaszéki elnököknek megküldtem s jelentésüket nevezett bizottsághoz felterjesztettem.

15. A bogyoszlói, érkeserői egyházak adócsökkentési segély kérvényeit felterjesztettem.

16. Közigazgatási és közalapi hátrányaik befizetésére több egyházat felszólítottam.

17. Őszi egyházmegyei gyűlésünk határozata szerint a micskei egyház két rendbeli adás-vételi szerződését megerősítettem.

18. Biharvármegye népnevelési egyesülete átirata szerint az ottományi, szalacsi, albisi, bogyoszlói, bályoki, tóti, margitai és biharfélegyházai egyházak iskolaszékeit felhívtam analfabéták részére tanfolyam megnyitására, jelentésöket illetékes helyökre jutattam.

19. 1536/909 számú körlevelemben egyházkerületi tanácsbírói állásokra a szavazást elrendeltem.

20. A püspöki hivatal 5482 számú leirata alapján

1543 számú körlevelemben lelkésztársaimat a „József Király Herczeg Szanatórium“ javára gyűjtések rendezéséért felhívtam.

21. Egyházmegyei világi aljegyzőre a szavazást elrendeltem.

22. A vallás és közoktatásügyi miniszternek a lelkészi fizetés rendezésére vonatkozó leiratát lemásolva 1556 sz. körlevelemben megfelelő utasítás mellett minden lelkészi hivatalnak megküldtem.

23. Őszi egyházmegyei gyűlésünk jegyzőkönyvét minden esperesi hivatalhoz megküldtem.

24. A kakadi lelkészválasztást előkészítettem, meghívott Bodor Pál lelkészt okmányai beküldésére felszólítottam, a választást kitűztem, a választás vezetésére egyházmegyei gondnok urral egyetértve Bányai László és Fráter Zoltán tanács bíró urakat küldtem ki.

25. Kovács Sándor Szalacsra kibocsátott segéd lelkészt a lelkészi teendők végzésére felhatalmaztam.

26. Juhász Imre szalacsi tanítót állásában ideiglenesen megerősítettem.

27. Faragó Ambrus szalacsi tanítót egyházmegyénk kebeléből elbocsátottam.

28. 50/1909 számú körlevelemben lelkésztársaimat a „Vallásegyenlőségi Szövetség“-be való belépésre felhívtam.

29. A paróchiális könyvtárak részére szóló törzskönyveket minden lelkészi hivatalnak megküldtem.

30. Fráter Loránd, Kis János és Végh Juliánna kegyes adományozók részére egyházmegyénk nevében a köszönő iratokat megküldtem.

31. A délolaszországi szerencsétlenek részére segélygyűjtésre lelkésztársaimat felhívtam.

32. A hegyközszentmiklósi lelkészi állásra pályázatot hirdettem, a választást kitűztem, a választás vezetésére egyházmegyei gondnok urral egyetértve Kalas István albisi lelkész és Dr. Babós János tanácsbíró urakat kiküldtem.

33. A lelkészi javadalom rendezéséhez szükséges B. bevallási ivateket megfelelő utasítással s az esperesi konferencia jegyzőkönyvével a nem kongruáns lelkészi hivatalokhoz megküldtem s beérkezésük után megerősítve a püspöki hivatalhoz felterjesztettem.

34. 1337/1909 számú körlevelemben közalapi és közigazgatási hátrányuk beküldésére minden egyházat felszólítottam.

35. Bodor Pál kakadi lelkésznek állása elfoglalására szóló esperesi engedélyt kiadtam s állásába Bányai László tanácsbíró ur társaságába beiktattam.

36. 224/1909 számú körlevelemben egy tanár és egy tanító egyházkerületi képviselőre a szavazást elrendeltem.

37. Az országos lelkészi nyugdíj intézet és a közalap számadását megerősítve a végrehajtó bizottsághoz felterjesztettem.

38. Soós Lajos érolaszi-i tanítónak az elbocsátó levelet kiadtam.

39. Nagy László érolaszi-i ideiglenes tanító részére a működési bizonyítványt kiadtam.

40. 1896 év előtti özvegyekről szóló kimutatást a püspöki hivatalhoz felterjesztettem.

41. Simon Imre csokalyi segéd lelkészt egyházmegyénk kebeléből áldás kívánással elbocsátottam.

42. Kézy Ignác margittai segéd lelkészt a lelkészi teendők végzésére felhatalmaztam.

43. A kir. tanfelügyelőség 1107/1909 számú átirata alapján több tanítót a nyugdíjintézetbe való belépésre felszólítottam.

44. Több egyház adócsökkentési segély felemelése iránti kérvényét illetékes helyére felterjesztettem.

45. Székely Sándorné kihallgatása ügyében a nagyszalontai kir. járásbírósnál lépéseket tettem.

46. Szabó Józsefné, Nagy Istvánné és Csontos Lászlóné országos nyugdíjintézeti kérvényeit felterjesztettem.

47. A konvent azon intézkedését, hogy a perselyek Virágvasárnap a lelkész nyugdíj özv. árva gyámintézet javára tétessenek ki, lelkésztársaimmal közöltem.

48. Az O. R. L. E. Kolozsváron tartott választmányi ülésére Szathmári Sándor tanácsbíró urat kiküldtem.

49. Egyházkerületi gyűlés idejét lelkésztársaimmal közöltem, a még fel nem szentelt lelkészeket a jun. 2-iki papszentelésre meghívtam.

50. Silye Gábor h.-k.-sztmiklósi megválasztott lelkésznek állása elfoglalására az esperesi engedélyt kiadtam.

51. Gönczy János 4-ed éves hittanhallgatót a főtisz-

teletü püspöki hivatal 1756/1909 számú kibocsátó levele alapján Csokalyon a lelkeszi teendők végzésére felhatalmaztam.

52. Jelen egyházmegyei gyűlésünket összehívtam, a beérkezett ügydarabokat előadók közt szétosztottam s a tárgysorozatot minden lelkeszi hivatalnak s világi tisztviselőnek megküldtem.

Jelentésem tudomásvételét kérve

Kiváló tisztelettel vagyok

Nagyléta 1909 május 3.

Marjay Péter s. k.
esperes.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

4. sz. Olvastatott az egyházmegyei világi főjegyzői tisztségre beadott szavazat levelek felbontására kiküldött bizottságnak 1908 decz. 10-én Nagylétán felvett jegyzőkönyve, mely szerint 37 egyházból beküldetett 41 szavazat s a szavazatok mindenike Kovács András egyh. m. v. aljegyzőt választja meg főjegyzőnek.

Közgyűlés a választás eredményét öröndetes meglelégedéssel veszi tudomásul s Kovács András egyhangulag megválasztott v. főjegyzőt, kinek az egyház érdekében kifejtett munkáságát, már eddig is oly jól eső érzéssel tapasztalta, ezen tisztségében megerősíti.

5. sz. Olvastatott az egyházmegyei világi aljegyzői tisztségre beadott szavazat levelek felbontására kiküldött bizottságnak 1909 febr. 3-án Nagylétán felvett jegyzőkönyve, mely szerint 38 egyházból (Felső-Ábrány nem szavazott) beadatott 42 szavazat. — A beadott szavazatokból Végh István bagaméri jegyző nyert 28; Fráter István g.-petrii földbirtokos 7; Farkas Gábor csokalyi földbirtokos 3; Dobózy Mihály m.-petrii jegyző 1; Máró István margittai járásbíró 1; Pappszász Lajos csokalyi földbirtokos 1; Gaál Mihály poklosteleki jegyző 1 szavazatot, e szerint Végh István abszolút többséggel 28 szavazattal 14 ellenében egyházmegyei világi aljegyzőnek megválasztott.

Közgyűlés a választás eredményét teljes meglelégedéssel veszi tudomásul s Végh István

megválasztott egyh. m. világi aljegyzőt ezen tisztségében megerősíti.

Megválasztott aljegyző, meleg szavakban köszönné meg az egyházmegye iránta megnyilvánult bizalmát, szolgálatát egyházmegyénk érdekében készséggel felajánlja, s a hivatalos esküt letevén, hivatalát azonnal elfoglalja.

6. sz. Esperes jelenti, miszerint a kakadi egyház meghívás folytán Bodor Pál atyánkfiát választotta meg lelkészeül, ki is hivatalát már elfoglalta; kéri megerősítését.

Közgyűlés Bodor Pál kokadi lelkészt hivatalában megerősíti s szeretettel igtatja egyházmegyénk lelkészeinek sorába. — Utasítja egyben közgyűlés úgy a választó egyházat, mint a megválasztott lelkészt a törvényszerű bekebelezési díjaknak, egyházmegyénk pénztárába leendő pontos beszolgáltatására.

7. sz. Esperes jelenti, miszerint a hegyközsztmiklósi ref. egyház szabályszerű választás folytán Silye Gábor atyánkfiát választotta meg lelkészeül, kinek részére esperes a hivatala elfoglalására megkivántató megerősítést kiadta, s kéri az egyházmegye megerősítését is.

Közgyűlés Silye Gábor hksztmiklósi lelkészt hivatalában készséggel megerősíti s szeretettel igtatja egyházmegyénk lelkészeinek sorába, utasítván egyszersmind úgy választó egyházat, mint megválasztott lelkészt, a szokásos bekebelezési díjaknak, egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

8. sz. a.) Az Egyházmegyei Lelkész- Egyesület 1909 Május 3-án Székelyhidon tartott gyűlése jegyzőkönyvének 2-ik pontjában jelenti, hogy az Országos Református Lelkész-Egyesület legutóbbi választmányi gyűlésében tervbe vette Debreczenben egy Országos jellegű „Kalvineum“-nak, vagyis lelkészárvák és szegénysorsu lelkészek gyermekei számára egy nevelőintézetnek, internátusnak létesítését. Indítványozza, hogy egyházmegyei közgyűlésünk

mondja ki határozatilag, hogy egyházmegyénk egyházai a Kalvineum céljára népességükhöz mértén megállapított állandó évi járulékot fizessenek.

Közgyűlésünk méltányolva a tervezett Kalvineum magasztas emberbaráti célját, az Egyházmegyei Lelkész-Egyesület indítványát elfogadja és azt egyházmegyei határozatképen kimondja. Az egyes egyházak évi járuléka a javaslat szerint következőleg állapítatnak meg: a 2000 lélekszámon felüli egyházak (Margitta kivételével) évi 15 koronát, az 1000—2000 lélekszámmal bíró egyházak és Margitta évi 10 koronát, az 1000-en aluli lélekszámmal bíró egyházak évi 5 koronát fizetnek a Kalvineum céljára. Az évi járulékok az egyházmegyei házi pénztárba küldendők be; azonban az évi járulékok fizetése akkor válik kötelezővé, midőn a tervezett intézet szervezésére és felállítására a kezdő lépések megtörténnek. Jelen határozat tudomásul-vétel végett az Orsz. Ref. Lelkész-Egyesület választmányához áttétetik.

8. sz. b.) Az egyházmegyei Lelkész-Egyesület jegyzőkönyvének 3-ik pontjában támogatást kér az Orsz. Ref. Lelkész-Egyesület által kiadatni tervezett népies irányu, protestáns szellemű napilap érdekében.

Közgyűlésünk elismerve egy ilyenmü vállalkozás nagy jelentőségét, felhívja a kebelbeli egyházak lelkészeit és előljáróit, hogy hiveink körében minél számosabb előfizetők gyűjtése által, hathatós ajánlás és terjesztés útján tegyenek meg minden lehető a tervezett napilap megindulása és fejlődése érdekében.

8. sz. c.) Az Egyházmegyei Lelkész-Egyesület jegyzőkönyvének 6-ik pontjában több kebelbeli lelkész panaszából kifolyólag jelenti, hogy a baptisták némely egyházközségben oly áttérési bizonyítványokat mutatnak fel, a melyek a budapesti polgármesteri hivatal által állítottak ugyan ki, azonban bebizonyíthatólag nem az ő személyes jelenlétükben, hanem a baptisták budapesti ügynökei

által előre elkészítve, küldettek le az áttérni szándékozókhoz.

Közgyűlésünk megütközéssel vesz tudomást a baptistáknak ilyenmő s a törvény kijátszásán alapuló és a vonatkozó miniszteri rendelkezések megkerülésével elkövetett üzelmeiről s fel hívja a kebelbeli lelkészeket, hogy az ilyen nem személyes jelentkezés folytán nyert, hanem készen leküldött bizonyítványokkal igazolt kitéréseket ne vegyék tudomásul. Egyszersmind ezen egyházunkra nézve felettébb sérelmes ügyet további eljárás és illetékes helyen szerzendő orvoslás céljából felterjeszti az Egyházkerületi Közgyűléshez.

8. sz. d.) Az Egyházmegyei Lelkész-Egyesület jegyzőkönyvének 7-ik pontjában indítványozza, hogy a régebbi egyházmegyei határozatok nyilvántartása és esetről-esetre egyöntetű alkalmazása céljából készítessék betürendes tárgymutató az érmelléki egyházmegyének eddigelé nyomtatásban megjelent jegyzőkönyveihez.

Közgyűlésünk az indítványt elfogadja és egyházmegyei határozat erejére emeli, egyben a betürendes tárgymutató elkészítésére Fazekas Imre egyházi főjegyző urat felkéri.

8. sz. e.) Az Egyházmegyei Lelkész-Egyesület jegyzőkönyvének 8-ik pontjában jelenti, hogy az egyházmegyei levéltár az Esperes Ur székhelyére, Nagy-Létára átszállított és egyuttal felhatalmazást kér arra nézve, hogy a levéltárból az immár elévült és hasznavehetetlen, semmi-féle értékkel nem bíró iratok kiselejtezteszenek.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi és a levéltár kiselejtésére, — annak foganatosítását Esperes Ur belátására bizva —, a kért felhatalmazást megadja.

8. sz. f.) Az Egyházmegyei Lelkész-Egyesület jegyzőkönyvének 9-ik pontjában indítványt terjeszt elő arra nézve, hogy azon esetben, ha sem az egyetemes konvent, sem az egyházkerület nem intézkednék az egyházi száma-

dások és költségvetések egyöntetű viteléről, illetve ezeknek készítésére megfelelő egységes nyomtatványokat nem adna ki, küldessék ki egy háromtagu bizottság Szathmári Sándor, Végh József és Nagy Imre lelkészek személyében a mely bizottság állítson össze és készíttessen minden egyházközségben használható mintájú számadási és költségvetési nyomtatványokat.

Közgyűlés az indítványhoz hozzájárul és az abban foglalt javaslatot egyházmegyei határozattá emeli.

8. sz. g.) Az Egyházmegyei Lelkész-Egyesület jegyzőkönyvének 10-ik pontjában több kebelbeli lelkész panaszából kifolyólag jelentést tesz a Debreczeni Főiskolai Gazdasági Tanácsnak azon eljárásáról, hogy az egyes egyházaknál kint levő kölcsönök után, ha azok csak az év végén fizettetnek be, illetőleg törlesztetnek, nem a kölcsönszerződésben kitett 6°%, hanem 8°% kamatot szed és követel.

Közgyűlésünk a Gazdasági Tanácsnak fent jelzett eljárását jogtalan és méltánytalan intézkedésnek tartja, egyrészt azért, mert az ilyenü késedelmi kamatszerű kikötések a kölcsönszerződésekben nincsenek befoglalva, másrészt azért, mert az egyes egyházakban a bevételi és jövedelmi tételek leginkább nagyrészen ősszel folynak be s így a késedelmi kamattal és lényeges kamattöbblettel való megterhelés reájuk nézve valóban zaklatást képez. Épen azért Közgyűlésünk tiszteletteljes felterjesztésben kéri az Egyházkerületi Közgyűlést méltóztassék felhívni a Főiskolai Gazdasági Tanácsot, hogy az év végén történő fizetések, illetve törlesztések után ne 8°% hanem a kötvényben kitett 6°% kamatot szedjen. Egyszersmind Takács Zsigmond lelkész indítványára Közgyűlésünk tiszteletteljes felterjesztésben arra is kéri az Egyházkerületi Közgyűlést, méltóztassék intézkedni az iránt, hogy a be nem táblázott kollégiumi kölcsönök után ügyvédi munkadíj ne számítassék fel és ne szedessék, illetve az ily czimen követelésbe tett tételek töröltessenek.

9. sz. Az egyházmegyei tanító testület beterjeszti 1908 évi augusztus 29-én Margittán tartott rendes közgyűlésnek jegyzőkönyvét.

A beterjesztett jegyzőkönyv semmi olyan határozatot nem tartalmazván, mely egyházmegyei helybenhagyást vagy megerősítést igényelne, általánosságban tudomásul vétetik.

10. sz. Az egyházmegyei lelkészi gyámintézet kezelő választmánya tudomásul vétel végett beterjeszti Végh József gyámintézeti pénztárnok 1908 évi számadását, melyet kezelő választmány tételről—tételre megvizsgálván minden tételeiben nyugtákkal és ellen nyugtákkal igazoltanak s kifogástalan pontossággal vezetve helyesnek talált, s pénztárnok részére a felmentvényt a szokásos fentartások mellett megadta.

Közgyűlés a Végh József gyámintézeti pénztárnok részére megadott felmentvényt tudomásul veszi, s a beterjesztett számadás főbb tételeit felüntető kimutatást jegyzőkönyvbe vétetni rendeli.

Az 1908. évi gyámintézet számadás főbb összegekben.

I. Bevétel.

	kor. fill.	kor. fill.
1. 1907 évi zárlat szrinti főösszeg	78421·70	
2. Kötvény kamat 1908 évre kivette	5923·03	
3. Késedelmi kamat	143·60	
4. Évjáradék kamat	9·60	
5. 1908 évi évjáradék 2 lelkész után	120·—	
6. Államsegély	1140·—	
7. Egyesek napdíj adománya . . .	78·—	
8. Baldácsi alap 907-908 évi . . .	181·—	
9. 1908-ban kiadott kölcsön után) kötvény)	12520·—	
10. Új betét a nyugdíj int. könyvére	148·—	
11. Tőkésítések	212·82	
12. Betét a kereskedelmi bankba .	2000·—	
13. Persely pénzből	2·14	

összesen : 100899·89 100899·89

szóval : Egyszázezernyolczszázkilenczvenkilencz K. 89 f.

II. Kiadás.

	kor. fill.	kor. fill.
1. Gyám díjasoknak kifizetett	4808.—	4808.—
2. Tőkefelemelésre	3960.—) 12520.—
3. Új kötvényen	8560.—	
4. Orsz. lelkeszi gyámintézetnek: részvényes lelkeszekért	938.24)) 1397.24
5. „ nem részvényes lelkeszekért	459.—	
6. Betétetett a keresk. bankba	2000.—	2000.—
7. „ nyugdíj intézet könyvén	148.—	148.—
8. Tőkésítet kamatok	212.82	212.82
9. A végrehajtási novella folytán felmondott s idő előtt vissza fizetett tőkék után kamat vissza térítés	101.10	101.10
10. Nyomatv. s kezelési költségek	1111.41	1111.41
összesen :	22298.57	22298.57

szóval: Huszonkettőezerkettőszázkilenczvennyolcz k. 57 f.

1908 évi összes kiadás	22298.57
Leiratott 1908 évben	88.55
Lesz az összes kiadás :	22387.12

szóval: Huszonkettőezerháromszáznyolczvanhét kor. 12 f.

Z á r l a t:

	kor. fill.
1908 évi összes bevétel	100899.89
1908 évi összes kiadás	22387.12
1908 Decz. 31-iki zárlat :	78512.77

szóval: Hetvennyolczezerötszázötvenkettő kor. és 77 fillér.

Jegyzet. A nyugdíjintézet vagyona:

1. Kötvényen kiadva	1000.—
2. Betét könyvön	1312.40
összesen :	2312.40

Vagyonkimutatás 1908 december 31-én.

	kor.	fill.	kor.	fill.
1. Kötvény kölcsöntőke	69818	52		
2. Régi kamat hátrány	2051	07		
3. 1908 évről fent maradt kamat	863	09		
4. „ „ késedelmi kamat	72	93	72805	61
5. Kereskedelmi bank betét	2846	—		
6. Mihályfalvai takarékos betét	595	74		
7. Semjéni hitelszövetkezeti betét	715	08		
8. Nyugdíj intézeti könyvön	1312	40		
9. Évjáradék hátrány	129	60		
10. Készpénz	108	34	5707	16

vagyon összege: 78512·77 78512·77

szóval: Hetvennyolczezerötszázötvenkettő kor. és 77 fillér.

Összehasonlítás:

	kor.	fill.
Az 1908 évi zárlati főösszeg	78512	77
Az 1907 évi zárlati főösszeg	78421	70
1908 évi vagyon szaporulat:	91	07

Jegyzet. Kezelő választmány gondos elbírálás után, mint teljesen bevehetetlen s a gyámintézet jövedelmező tőkéit tévesen feltüntető (a jegyzőkönyvben részletesen felsorolt) 503 k. 98 f. tőke és 83 k. 39 f. kamat tartozást, együtt 587 k. 37 fillért töröltetni határozott és így: az 1908 decz. 31-iki zárlat . 78512·77 k. összegéből a törlésbe hozott 587·37 k. levonva

az 1908 decz. 31-iki tényl. zárlat 77925·40 k. fog lenni és ezen összeg illesztendő be az 1909 évi költség-előirányzatba.

A fenti törlést figyelembe véve és a gyámintézet tőkéjéből levonva a gyámintézet vagyona 496·30 koronával kevesebb mint volt az előző évben.

Költség előirányzat az 1909 évre.

I. Bevétel.

	kor.	fill.
1. Az 1908 decz. 31-iki zárlati összeg	77925	40
2. 72218 k. 24 f. kötv. kölcsön 7% kamata	5055	28
Átvitel:	82980	68

	kor.	fill.
Áthozat :	82980	68
3. 2846 k. keresk. bank betét 5% kamata .	142	30
4. 595 k. 74 f. tartalék betét 5% „ .	29	79
5. 715 k. 08 f. szövetk. bank betét 5% kam.	35	75
6. 1312 k. 40 f. „ „ „ 5% „ .	65	62
7. Államsegély	1070	—
8. Baldácsi alap	90	—
összesen :	84414	14

szóval : Nyolczvannégyezernégyszáztizennégyszáz kor. 14 fill.

II. Kiadás.

	kor.	fill.	kor.	f. II.
Gyám díjasoknak és pedig :				
1. Szőke Jánosné	400	—		
2. Szikszay Józsefné	400	—		
3. Ember Józsefné	300	—		
4. Nagy Péterné	300	—		
5. Béressy Dánielné	300	—		
6. Lipcsei Pálné	250	—		
7. Bajza Antalné	400	—		
8. Tatai Krisztina	134	—		
9. Simon Emma	134	—		
10. Thamássy Lajosné	400	—		
11. Torma Károlyné	400	—		
12. Bán Sándorné	400	—		
13. Nagy Istvánné	400	—		
14. ifj. Szabó Józsefné	400	—		
15. Kiss Albertné	400	—	5018	—
16. Orsz. gyámint részv. lelk. után .	816	26		
17. Orsz. gyámint. nem részv. lelk. után	540	—	1356	26
18. Kezelési költség: pénztárnok díja	779	25		
19. „ „ 3 ülnök díja .	90	—		
20. „ „ jegyző díja . .	50	—		
21. „ „ ügyvéd díja .	100	—		
22. „ „ iroda átalány	20	—		
23. „ „ nyomtatv., bélyeg	30	—	1069	25
összesen :	7443	51	7443	51

szóval : Hétezer négy száz negyvenhárom kor. és 51 fillér.

	kor. fill.
Az 1909 évre előirt összes bevétel	84414·14
Az 1909 évre előirt összes kiadás	7443·51
Előirányzott zárlat :	76970·63

Összehasonlítás.

	kor. fill.
Az 1908 évi zárlat szerinti fősszeg	77925·40
Az 1909 évre előirt zárlat . . .	76970·63
Mutatkozó fogyás :	954·77

11. sz. a.) Az Egyházmegyei számvevőszék jelenti, hogy a hegyközszentmiklósi egyház számadásában két kiadási tételt, 143 kor. 68 fill. összegben kifogásol, a mely összeg a lelkészi állomás megüresedése alkalmával a pályázó lelkészek meghallgatásának költségei czimén az egyház pénztárából kifizettetett. Ezt a kiadási tételt az Egyházmegyei Számvevőszék az Egyházi törvények II. t.-cz. 19 §-ára hivatkozással nem fogadja el, hanem utasítatni kéri a hegyközszentmiklósi egyház presbyteriumát, hogy a jelzett összeget az egyház pénztárába fizesse vissza.

Közgyűlésünk az Egyházmegyei Számvevőszék javaslatával szemben a kifogásolt 143 kor. 68 fill. kiadási tételt a hegyközszentmiklósi egyház terhére elfogadja és a presbyteriumot annak visszatérítési kötelezettsége alól felmenti; mivel beigazolást nyert azon körülmény, hogy az egyháztanács által kiküldött egyének csupán a fuvardijakat és utiköltségeket kapták az egyház pénztárából, más egyéb tetemes összegre menő kiadásait pedig a sajátjukból fedezték.

Dobozy Kálmán világi tanácsbíró kijelenti, hogy az egyházmegyei Közgyűlés ezen határozata az Egyházi Törvények világos rendelkezésével ellentétben áll s épen ezért ezen határozatot az Egyházkerületi Közgyűlésre megfelelbezi.

11. sz. b.) A hegyközszentmiklósi egyház lelkészhallgatási költségeinek ügyével kapcsolatosan elnöklő

Esperes indítványozza, hogy a hegyközszentmiklósi eset a jövőre nézve precedensül szolgáljon, vagyis egyszer s mindenkorra engedtessek meg az egyházaknak, hogy a lelkészi állásra pályázókat az egyháztanács kiküldöttei meghallgathassák és ez alkalommal a küldöttek fuvardiját és útiköltségét az egyház pénztára viselje. Indítványát indokolja egyfelől azzal, hogy a pályázók meghallgatása és személyes megismerése az egyház jövője érdekében történik és így megéri az egyház részéről az áldozatot, a mely különben is régi gyakorlat országszerte; indokolja másfelől azzal, hogy az ily költségek kiutalványozása az egyházak autonóm jogkörébe tartozik, az Egyházi Törvények II. t.cz. 19 §-a pedig, mely a pályázók meghallgatását a választóknak saját költségükön engedélyezi, azt célozza csupán, hogy a meghallgatás a választóknak, tehát az egyháznak, nem pedig a pályázóknak költségén történjék. Esperes kijelenti, hogy az egyházmegyének különben is van joga ahhoz, hogy szükség esetén belkörüleg szabályrendeleteket alkosson.

Közgyűlésünk Esperes Ur indítványát elfogadja és azt egyházmegyei határozatképen kimondja. Dr. Várady Miklós egyházmegyei ügyész ezen határozattal szemben kijelenti, hogy az egyházmegyei gyűlés ezen határozata az Egyházi Törvények határozott rendelkezésébe beleütközik, másfelől a zsinati törvényt egyedül a törvényhozó testület van jogosítva magyarázni s épen ezért ezen határozatot az Egyházkerületi Közgyűlésre megfelelőbbézi.

11. sz. c.) Olvastatott az Egyházmegyei Számvevőszéknek Dr. Babós János elnök által betérjesztett jelentése, melynek főbb tételei és kiemelkedőbb pontjai a következők:

Az egyházközségek számadásai tekintetében örvendetes haladás mutatkozik. A számadások kettő kivételével minden egyházból kellő időben beküldettek, a beküldött számadások csekély kivétellel teljesen pontosak, okmányokkal felszereltek és könnyen áttekinthetők; az egy pár helyen előfordult hibákat a számvevőszék helyesbítette és a hiányok pótlását elrendelte. Felső-Ábrány sem szám-

adást, sem költség-előirányzatot, Kétz költség-előirányzatot nem küldött be, Csokaly pedig olyan számadást terjesztet be, melyre a presbyterium jóváhagyási záradéka rávezetve nincs: kéri utasíttatni a nevezet egyházközségeket, hogy szabályszerű számadásukat és költségvetésüket záros határidő alatt felelőség terhe alatt terjeszszék be. — Bihar-Diószeg és Kóly egyházakban olyan nagy összegű a kintlevő adóhátralék, hogy az illető presbyteriumok szigoruan utasítandók a behajtáshoz szükséges intézkedések sürgős megtételére. — Kokad a tőkepénzekről és a magtárról nem küldvén számadást, köteleztetik annak pótlólag leendő betérjesztésére. — Kéri a számvevőszék az Egyházmegyei Közgyűlést, hogy 1907 május 1-én 18 jkvi szám g) pontjában hozott régebbi határozatát az egyházi alapok és alapítványok részletes kimutatására vonatkozólag, — a mennyiben az még most sincsen végrehajtva —, újítsa meg. — Jelenti, hogy a házi-segélypénztár 1908 évi számadása szerint bevétel volt 15.384 k. 28 fill., kiadás 14.551 kor. 24 fill., maradvány 833 kor. 04 fill.; vagyoni állaga a következő: készpénz 833 kor. 04 fill.; kötvényekben 21.296 kor. 77 fill., hátrányokban 2086 kor. 19 fill., összesen 24.216 korona, melyből építkezési alap 1053 kor. 87 fill.; költség-előirányzata az 1909. évre: szükséglet 5083 kor. 46 fill., fedezet 7644 k. 03 fill., fedezeti többlet 2560 kor. 57 fill.

A közalapi számadás pontosan vezetett, teljesen rendben van, azonban a kint lévő hátrány még mindig tetemes, mert összege felülhaladja az évi kivetés összegének felét: ugyanazért az egyes illető egyház községek szigoruan felhivandók és utasítandók, hogy hátralékos tartozásukat minél előbb fizessék be.

Közgyűlésünk az Egyházmegyei Számvevőszék jelentését tudomásul veszi és elfogadja; a tett intézkedéseket jóváhagyja és megerősíti; az előterjesztett javaslatokhoz egyházmegyei határozattal hozzá járul. Az egyes egyházközségek kezelése alatt lévő alapok és alapítványok részletes kimutatásának elkészítését, az 1907 május 1-én hozott végzés értelmében, azon időponttól kezdődőleg teszi kötelezővé, midőn az adócsökkentési segélykérvények mellékletei, közöttük

épen a szóban forgó részletes kimutatások is, a konventtől az összes egyházakhoz visszaérkeznek.

12. sz. A Kólyi ref. egyháztanács beterjeszti rendes évi jelentését a „Fodor Zsigmond alapítvány“ állásáról. A jelentés szerint az alapítvány 1909 január 1-én 12577 (tizenkettőezeröttszázhetvenhét) korona és 84 fillér volt.

A jelentés, mely az alapítványnak a múlt évben 571 kor 89 fillérrel való növekedését mutatja, örvendetes tudomásul vétetik.

13. sz. A kólyi egyháztanács jelenti, miszerint a „Fodor Zsigmond alapítvány“ felügyelő bizottságának megbízatási ideje 1908 decz. 31-én lejárt, s kéri egyházmegyét, hogy az alapító levél értelmében a bizottságba egy tagot saját kebeléből küldjön ki.

Közgyűlés a kólyi „Fodor Zsigmond alapítvány“ felügyelő bizottságába Dr. Babós János egyházmegyei világi tanácsbíró, 3 évi megbízatással megválasztja.

14. sz. Olvastatott az egyházmegyei tanügyi bizottság 1909 évi ápril hó 14-ik napján Székelyhidon tartott ülésének jegyzőkönyve, melyben míg egyrésztől panaszódik az iskolák nagy részében még mindig tapasztalható hiányos felszerelés miatt s annak megszüntetésére közgyűléstől intézkedést kér, másrésztől a bizottság elnökének a dékáni iskola látogatást tárgyazó jelentését teljes egészében magáévá téve, meglelégedéssel állapítja meg iskoláink szellemi állapotának folytonos emelkedését s az elnöki jelentést teljes elismeréssel terjeszti közgyűlés elé.

Egyházmegyei közgyűlésünk a tanügyi bizottság jelentéséből kifolyólag, a következő intézkedéseket teszi:

a., Megujítja azon már több ízben hangoztatott kötelező utasítását, hogy az egyházak presbyteriumai a szükséges iskolai felszerelések, taneszközök beszerzését tartsák elengedhetetlen kötelességöknek, annyival inkább, mert az államsegély elnyerése az iskolák kellő felszereléséhez

van kötve és mert ezt a kötelességet most, mikor egyrészt az egyetemes adó alapból, másrészt az államtól az iskolák fentartására is kapnak segítyt az egyházak, sokkal könnyebben teljesíthetik mint eddig, amikor sehonnan semmi segítyben nem részesültek és mégis fenn kellett az iskolákat tartani.

b., A szentjobbi egyház presbyteriumát, mint egyetlen az egyházmegyében, mely az iskolai tanítás rendes megkezdésére, daczára a többszöri megintésnek, még ma sem fordít semmi gondot, szigoruan utasítja és kötelezi közgyűlés, az 1907 évi május 1-ső napján tartott egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvében a 20 sz. c., pont alatt foglalt határozat pontos betartására.

Egyebekben a tanügyi bizottság jelentéséből örvendetes meglepéddel veszi tudomásul közgyűlés iskoláink szellemi állapotának folytonos emelkedését, a mit fényesen igazol az a tény, hogy ezidő szerint az egyházmegyénk területén levő 71 iskola közzül, elégtelen osztályzatu iskola egy sincs, alig elegendő is csak egy van.

A tanügyi bizottság elnöke által, kiváló gonddal s a legkissebb részletekre is kiterjedő figyelemmel szerkesztett jelentést, közgyűlés egész terjedelmében jegyzőkönyvben vétetni rendeli.

AZ ÉRMELLÉKI REFORM. EGYHÁZMEGYE TANÜGYI
BIZOTTSÁGÁNAK JELENTÉSE
AZ 1909-ik ÉVI DÉKÁNI ISKOLA LÁTOGATÁSRÓL.

Nagytiszteletü és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Az 1909-ik dékáni iskola látogatásra vonatkozólag jelentésemet van szerencsém teljes tisztelettel a következőkben betérjeszteni.

A látogatás ezen év február és márczius havában mind a négy körben megtörtént. Az iskola látogatók: Lengyel Pál, Kiss Sándor, Molnár József és K. Tóth Sámuel lelkész, Hajdu József, Szathmáry Károly, Ürögi Sándor és Kiss Lajos tanító dékán urak voltak.

A talált eredmény a következő :

I. Székelyhidi kör.

Sorszám	Egyház neve	Iskola jellege	Látogatás ideje	Tanító neve	Iskola kötelesek száma			Iskolába járók száma		
					fiu	leány	együtt	fiu	leány	együtt
1	Kis-Kereki	I-VI. o. fiu	II/1	Hajdu József	63	—	—	63	—	—
2	„ „	I-VI o leány	II/1	Szebeni József	—	55	118	—	51	114
3	Asszonyvására	I-VI o vegy.	II/1	Csóka Lajos	60	61	121	60	60	120
4	Bogyoszló	I-VI o vegy.	II/2	Kurucz Imre	60	60	120	58	52	110
5	Albis	I-VI o vegy.	II/2	Milotai Lajos	63	60	123	57	54	111
6	Ér-Olaszi	I-VI o vegy.	II/3	Nagy László	57	54	111	57	52	109
7	Köbölkut	I VI. o. fiu	II/3	Erdelyi József	98	—	—	90	—	—
8	„	I-VI o leány	II/3	Gellért Gyula	—	96	194	—	91	181
9	Szentjobb	I-V o vegy.	II/4	Tollas István	24	24	48	15	15	30
10	H-K-Szt-Miklós	I-VI o vegy.	II/4	Szücs János	68	68	136	60	60	120
11	Székelyhid	III-VI. o. fiu	II/5	Laczkovics L.	91	—	—	85	—	—
12	„	I-II. o. fiu	II/5	Debreczeni F.	104	—	—	95	—	—
13	„	III-VI o leány	II/5	Szilágyi Árpád	—	98	—	—	98	—
14	„	I-II.o. leány	II/5	Szilágyi Endre	—	59	352	—	56	334
Összesen :					688	635	1323	640	589	1229

Székelyhidi kör.

Az iskolai év kezdete	Vezetettek-e naplók ?	Berendezés; felszerelés; és tisztaság	Elvannak-e látva tan-könyvekkel a növ. ?	A tanító vezérkönyvekkel ?	Elvégzetett-e a tananyag ?	A tanítás eredménye										Általános eredmény:	Jegyzet		
						vallás:	magy. nyelv.:	történet:	földrajz:	szám-tan:	term. rajz:	természettan:	írás:	olvasás:	énekek:				
IX/7	igen	megfelelő	igen	igen	igen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kitünő.
IX/7	"	"	"	"	"	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	jó	
IX/1	"	"	"	"	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
IX/1	"	fogyatékos	"	"	"	4	4	3	3	3	3	3	3	3	1	3	3		
IX/7	"	kielégítő	"	"	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
IX/1	részben	berendezés elavult	"	"	nem	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	elégséges
IX/10	igen	kielégítő	"	"	nem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Járvány miatt az iskola zárva volt.
IX/7	"	"	"	"	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
X/1	"	kielégítő	"	"	igen	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3		
X/1	"	tűrhetetlen	"	részben	nem	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
IX/15	"	kielégítő	"	igen	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
IX/15	"	"	"	"	"	4	4	—	—	4	—	—	4	4	4	4	4	4	
IX/15	"	"	"	"	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
IX/15	"	"	"	"	"	4	4	—	—	4	—	—	4	4	4	4	4	4	

Dékánok: Lengyel Pál lelkész, Hajdu József tanító urak.

II. Margittai kör.

Sorszám	Egyház neve	Iskola jellege	Látogatás ideje	Tanító neve	Iskola kötelesek száma			Iskolába járók száma		
					fiu	leány	együtt	fiu	leány	együtt
1	Vedres-Ábrány	állami isk. I-VI o. vegy.	II/1	Nagy József	23	23	46	22	22	44
2	Monos-Petri	I-V o. vegy.	II/1	Gábor István	13	14	27	13	13	26
3	Margitta	II. III. IV. v.	II/1	Bod Lajos	60	30	90	50	28	78
4	„	I. V. o. vegy.	II/1	Tájnel Mária	30	20	50	29	19	48
5	„	III-VI. o. fiu	II/2	Dobó Gyula	60	—	60	59	—	59
6	Bályok	I-VI. o. fiu	II/2	Szathmáry K.	55	—	—	53	—	—
7	„	I-VI o. leány	II/2	Lázár Mária	—	51	106	—	47	100
8	Széplak	I-VI. o. fiu	II/3	Kocsis József	84	—	—	80	—	—
9	„	I-VI o. leány	II/3	Szöllősy E.	—	88	172	—	84	164
10	F.-Ábrány	I-V o. vegy.	II/3	Váradi József	27	28	55	27	27	54
11	Micske	I-IV o. vegy.	II/4	Füzessy Endre	81	81	162	70	72	142
12	Tóti	I-VI o. vegy.	II/4	Molnár Gábor	90	86	176	78	75	153
13	Poklostelek	I-VI o. vegy.	II/5	vallás : Kiss S. ének: Bágyi E.	34	34	68	32	32	64
14	Apátkeresztur	I-V o. vegy.	II/5	Barcsay Gyula	24	22	46	22	20	42
15	Kécz	I-VI o. vegy.	II/6	Fábián János	42	40	82	40	38	78
Összesen :					623	517	1140	575	477	1052

Margittai kör.

Az iskolai év kezdete	Vezetetnek-e naplók?	Berendezés; felszerelés; és tisztaság	Elvannak-e látva tan-könyvekkel a növ.?	A tanító vezérkönyvekkel?	Elvégeztetett-e a tananyag?	A tanítás eredménye								Általános eredmény:	Jegyzet
						vallás:	magy. nyelv.:	történet:	földrajz:	számтан:	term. rajz:	természettan:	írás:		
IX/10	igen	megfelelő	igen	igen	igen	-	-	-	-	-	-	-	4/5	3	jó
IX/1	"	hiányos	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	1	3	
IX/1	"	"	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	2	jeles
IX/1	"	"	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
IX/1	"	"	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
IX/1	"	"	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
IX/1	"	"	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
IX/1	"	"	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
IX/1	"	"	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
IX/10	"	teljes	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	3	állami iskola
IX/1	"	hiányos	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
IX/10	"	"	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
IX/15	"	teljes	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	2	állami iskola
IX/10	"	hiányos	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
IX/1	"	teljes	"	"	"	-	-	-	-	-	-	-	-	3	

Dékánok: Kiss Sándor lelkész, Szathmáry Károly tanító urak.

III. Érmihályfalvai kör.

Sorszám	Egyház neve	Iskola jellege	Látogatás ideje	Tanító neve	Iskola kötelesek száma			Iskolába járók száma		
					fiu	leány	együtt	fiu	leány	együtt
1	Ér-Tarcsa	I-V o. vegy.	II/1	Erdélyi Gyula	29	29	58	24	24	48
2	Ér-Semlyén	I-VI o leány	II/2	Nagy Sándor	—	79	—	—	72	—
3	„	I-VI o. fiu	II/2	Z. Szabó József	76	—	155	66	—	138
4	Ér-Keserü	I-VI o vegy.	II/13	Bacza Illés	70	70	140	60	51	111
5	Ér-Adony	I-VI o vegy.	II/15	Kiss Sándor	35	34	69	30	27	57
6	Szalacs	III-VI. o. fiu	II/16	Nyári József	52	—	—	34	—	—
7	„	I-II. o. fiu	II/16	Juhász Imre	63	—	—	48	—	—
8	„	I-VI o leány	II/16	Bencsik Endre	—	104	219	—	95	177
9	Ér-Ottomány	I-VI o vegy.	II/15	Huszár Sándor	60	60	120	50	50	100
10	Gálos-Petri	I-VI o vegy.	II/17	Jakab István	40	39	79	36	36	72
11	Piskolt	I-VI o vegy.	II/17	Erdei Gábor	61	61	122	57	57	114
12	Bagamér	III-VI. o fiu	—	Rácz Béla	76	—	—	70	—	—
13	„	I-II. o. fiu	—	Kocsis Ferencz	69	—	—	67	—	—
14	„	III-VI o leány	—	Molnár Antal	—	70	—	—	70	—
15	„	I-II. o leány	—	Kiss Gyula	—	77	292	—	75	282
16	Ér-Mihályfalva	III-VI. o. fiu	—	Ürögi Sándor	70	—	—	60	—	—
17	„	I-II. o. fiu	—	Pálfi Miklós	90	—	—	81	—	—
18	„	III-VI. o leány	—	Bignio Emilia	—	90	—	—	78	—
19	„	I-II. o leány	—	Kassay Ida	—	100	350	—	74	293
Összesen :					791	813	1604	683	709	1392

Érmihályfalvai kör.

Az iskolai év kezdete	Vezetetnek-e naplók?	Berendezés; felszerelés; és tisztaság	Elvannak-e látva tan-könyvekkel a növ.?	*A tanító vezérkönyvekkel?	Elvégeztetett-e a tananyag?	A tanítás eredménye										Általános eredmény:	Jegyzet	
						vallás:	magy. nyelv.:	történet:	földrajz:	számтан:	term. rajz:	természettan:	írás:	olvasás:	ének:			
IX/14	igen	hiányos	igen	igen	igen	2	2	3	3	4	3	—	3	3	3	3	3	
IX/10	"	kifogástalan	"	"	"	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	
IX/10	"	"	"	"	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
IX/10	"	hiányos	"	"	"	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	
IX/10	"	semmi hiányos	"	"	"	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
IX/10	"	hiányos	"	"	"	3	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	
IX/10	"	"	"	"	"	3	3	—	4	4	—	—	4	4	4	4	4	
IX/10	"	"	"	"	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
IX/15	"	kifogástalan	"	"	"	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
IX/10	"	"	"	"	"	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	
IX/1	"	"	"	"	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
IX/28	"	"	"	"	nem													
IX/1	"	jó	"	"	"													
IX/1	"	"	"	"	"													
IX/28	"	"	"	"	"													
IX/15	"	megfelelő	"	"	"													
IX/15	"	"	"	"	"													
IX/15	"	"	"	"	"													
IX/15	"	"	"	"	"													

Látogatás idején járvány miatt az iskola zárva volt.

Dékánok: Molnár József lelkész, Ürögi Sándor tanító urak.

IV. B.-Diószegi kör.

Sorszám	Egyház neve	Iskola jellege	Látogatás ideje	Tanító neve	Iskola kötelesek száma			Iskolába járók száma		
					fiu	leány	együtt	fiu	leány	együtt
1	B.-Diószeg	V-VI o. fiu	III/1	Diószegi János	59	—	—	54	—	—
2	"	I-IV o leány	III/1	Mikecs Ferencz	—	69	—	—	58	—
3	"	I. o. fiu	III/1	Ungvári Károly	71	—	—	62	—	—
4	"	I-IV o leány	III/1	Tóth Miklós	—	122	—	—	108	—
5	"	III-IV. o. fiu	III/1	Milotai Imre	124	—	—	97	—	—
6	"	II. o. fiu	III/1	Sarka Béla	67	—	—	62	—	—
7	"	V. o. leány	III/1	Kiss Lajos	—	41	553	—	31	472
8	Vajda	I-VI o vegy.	III/2	Kalas Sámuel	44	43	87	40	39	79
9	B.-Félegyháza	I-VI. o leány	III/2	Papp Károly	—	53	—	—	41	—
10	"	I-VI. o fiu	III/2	Dekmár Gyula	75	—	128	64	—	105
11	Hkszentimre	I-VI. o. fiu	III/3	Kiss Ferencz	71	—	—	62	—	—
12	"	I-VI. o leány	III/3	Karasszon J.	—	93	164	—	71	133
13	Kóly	I-V o. vegy.	III/3	Varga Mihály	56	55	111	46	40	86
14	Álmosd	I-V. o. fiu	III/4	Somogyi Gábor	83	—	—	69	—	—
15	"	I-IV o leány	III/4	Király Piroska	—	61	144	—	42	111
16	Kakad	I-V o. vegy.	III/5	Walner Ferencz	37	30	67	28	28	56
17	Uj-Léta	I-V. o. fiu	III/5	Szabó Imre	68	—	—	61	—	—
18	"	I-V. o leány	III/5	Szendrei Szabó Mária	—	61	129	—	59	120
19	Nagyléta	I-II. o. fiu	III/6	Balogh József	75	—	—	57	—	—
20	"	I-II. o. leány	III/6	Soós József	—	52	—	—	43	—
21	"	III-VI o leány	III/6	Fiók Albert	—	98	—	—	62	—
22	"	III-VI. o. fiu	III/6		80	—	305	66	—	228
23	Csokaly	I-VI o vegy.	—	Tarcsi Sándor	66	66	132	50	50	100
Összesen :					976	844	1820	818	672	1490

B.-Diószegi kör.

Az iskolai év kezdete	Vezetetnek-e naplók ?	Berendezés; felszerelés; és tisztaság	Elvannak-e látva tan-könyvekkel a növ. ?	A tanító vezérkönyvekkel ?	Elvégeztetett-e a tananyag ?	A tanítás eredménye										Általános eredmény:	Jegyzet
						vallás :	magy. nyelv. :	történet :	földrajz :	számítan :	term. rajz :	természettan :	írás :	olvasás :	ének :		
IX/1	igen	jó	igen	igen	igen	2	2	3	3	3	2	2	3	2	1	2	
IX/1	"	"	"	"	"	2	3	2	2	3	2	—	2	2	1	2	
IX/1	"	"	"	"	nem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
IX/1	"	"	"	"	igen	2	3	3	3	2	2	—	3	2	2	3	
IX/1	"	"	"	"	"	3	3	2	3	2	2	—	3	2	1	3	
IX/1	"	"	"	"	"	2	2	—	—	2	—	—	2	2	1	2	
IX/1	"	kitünő	"	"	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
IX.	"	tűrhető	"	"	nem	3	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	
IX/1	"	hiányos	"	"	"	4	4	3	4	4	3	4	4	3	3	4	
IX/1	"	"	"	"	igen	3	3	3	3	3	4	4	4	4	3	3	
IX/1	"	tűrhető	"	"	nem	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	
IX/1	"	hiányos	"	"	"	3	4	4	3	4	4	4	4	3	3	4	
IX/1	"	jó	"	"	igen	3	3	3	3	2	2	—	4	4	2	3	
IX/1	"	"	"	"	"	1	1	3	3	2	2	—	2	2	1	2	
IX/1	"	"	"	"	"	1	2	1	2	2	1	—	1	1	1	1	
IX/1	"	"	"	"	nem	4	4	4	4	5	4	4	4/5	4/5	4	4/5	
IX/1	"	hiányos	"	"	"	3	3	3	3	3	3	—	3	3	3	3	
IX/1	"	"	"	"	"	2	3	2	3	2	3	—	3	2	2	2	
IX/1	"	jó	"	"	igen	2	2	—	—	2	—	—	2	2	1	2	
IX/1	"	"	"	"	"	1	1	—	—	1	—	—	1	1	1	1	
IX/1	"	"	"	"	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
IX/1	"	"	"	"	"	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1	2	
IX/15	"	hiányos	"	"	nem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Járvány. zárva.

Dékánok : K. Tóth Sámuel lelkész, Kiss Lajos tanító urak.

Összegezés :

Sorszám	K ö r	Iskolák száma	Iskolakötelesek száma			Iskolába járók száma			Iskolába nem jár	Jegyzet
			fiú	leány	együtt	fiú	leány	együtt		
1	Székelyhidi	14	688	635	1323	640	589	1229	94	
2	Margittai	15	623	517	1140	575	477	1052	88	
3	Érmihályfalvai	19	791	813	1604	583	709	1392	212	
4	B.-Diószegi	23	976	844	1820	818	672	1490	330	
összesen :		71	3078	2809	5887	2716	2447	5163	724	

Nagytsizteletü és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Az előző lapokban betervezett statisztikai kimutatás hű képét mutatja egyházmegyénk tanügyi állapotának. Hozzá csak a minden ponton tapasztalható örömdetes haladás feltüntetése céljából fűzök egy néhány sort.

Az előző években: a h.-k.-szentmiklósi, érolaszi-i, köbölkúti, bogyoszlói, albisi, asszonyvásári, b.-diószegi, kólyi, csokalyi és micskei iskolák, mint túlnépesek szerepeltek. Ma már javult a helyzet. B.-Diószegen két új iskola állított fel, tehát ott ma már túlnépes iskola nincs. Asszonyvásárán az iskola szétválasztására az előleges intézkedések már megtétettek. Kólyon hihetőleg még ez évben fel fog épülni a nagykágyai gyermekek számára az új községi iskola. Még mindig túlnépesek s az iskola látogatás jegyzőkönyvbe foglalt vélemények szerint föltétlenül szétválasztandók a bogyoszlói, micskei, tóti-i és hkszentmiklósi iskolák. De mégis kevesebb számmal vannak már az ilyen iskolák, mint voltak, s hiszszük, hogy az egyházmegye akarata, munkája mellett eljön az idő, mikor ilyenekről nem kell jelentést tennem.

Itt említem meg, hogy a szalacsi I-VI. osztályu leány-

iskola s tanítói lakás rossz, egészségtelen. Az iskola látogatási jegyzőkönyvnek erre vonatkozó jegyzetét felhiva reá a nagytszt. és tek. egyházmegyei közgyűlés szives figyelmét — minden kommentár nélkül közlöm: „Tanítói lakás ósdi, rossz, egészségtelen s felhivom az egyházmegye figyelmét, hogy ez idő szerint ez egyetlen érdemes tanereje lévén Szalacsnak; már csak méltányosság szempontjából is hasson oda, hogy lehető rövid idő alatt megfelelő tanítói lakás építtessék.“

Az előbbi években türhetetlen dolognak ítéltetett, hogy három iskolánkban okt. 1-én, háromban pedig nov. 1-én kezdődött az iskolai év. Az iskolalátogatási jegyzőkönyvek ma már csak két ilyen iskoláról emlékeznek meg. Ezek a szentjobbi és hkszentmiklósi iskolák. Mivel azonban ez utóbbiban a tanító változás idézte elő a késedelmet: így ez idő szerint csak szentjobbi presbyteriumot kell figyelmeztetnünk az egyházmegyei közgyűlés 1907. május 1-én 20 c. számú határozatára.

I-V. osztályu vegyes iskoláink még vannak, de az I-III., I-IV. osztályuak már jó részben letűntek.

Kifogásolt, hiányos berendezésü, felszerelésü és tisztságu iskoláink még vannak, akad egy pár türhetetlen is... de reméljük, hogy az egyes presbyteriumok jóakaratu igyekezete segíteni fog ezen a bajon. Most már lehet is, hiszen a normál költségvetésbe erre célra elegendő összeg van előírva. Csak akarni kell s lesz megfelelő felszerelés, berendezés.

A beérjesztett statisztikai kimutatásból kitűnik, hogy nagyon sok iskolában nem végeztetett el az előirt tananyag. Ennek oka abban keresendő, hogy járvány miatt sok iskolánkban több—kevesebb ideig nem volt tanítás. Bagamérban pl. épen 4 hónapig szünetelt az iskola.

Az 5887 iskolaköteles közül iskolába nem jár 724. Ez óriási szám. Épen ezért hívom fel reá még egyszer a figyelmet.

És most Nagytiszteletü és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés, áttérek a tanítás eredményének felmutatására. Utóljára hagytam ezt, mert jelentésemet örvendetes ténynyel óhajtottam befejezni.

Hogy a haladás annál nyilvánvalóbb legyen, méltóztassék megengedni, hogy egy kis összehasonlítást csináljak az 1907. évi eredménynyel.

Sorszám	K ö r	Kitünő		Jeles		Jó		Elegendő		Alig elegendő		Elégtelen		Jegyzet
		1907	1909	1907	1909	1907	1909	1907	1909	1907	1909	1907	1909	
		1	Székelyhidi	2	5	—	—	4	3	3	4	5	—	
2	Margittai	4	3	6	5	—	4	5	3	—	—	—	—	8 isk. járv. miatt zárva.
3	Érmihályfalvai	—	3	4	1	3	4	4	3	—	—	—	—	
4	B.-Diószegi	3	4	5	7	5	6	8	4	—	1	—	—	1 isk. „
összesen :		9	15	15	13	12	17	20	14	5	1	—	—	—

Ime: akkori 9 kitünő iskolával szemben ma van 15 Ezek a következők: *kiskereki-i* I-VI. o. fiu, tanítója: Hajdu József, *asszonyvásári* I-VI. o. vegyes, t.: Csòka Lajos, *albisí* I-VI. o. vegyes, t.: Milotai Lajos, *székelyhidi* III-VI. o. fiu, t.: Laczkovics László, III-VI. o. leány, t. Szilágyi Árpád, *margittai* III.-VI. o. fiu, tanítója: Dobó Gyula, *bályoki* I-VI. o. fiu, t.: Szathmáry Károly, *széplaki* I-VI. o. leány, t.: Szöllősi Erzsébet, *érsemjéni* I-VI. o. fiu, t.: Z. Szabó József, *szalacsi* I-VI. o. leány, t.: Bencsik Endre, *piskolti* I-VI. o. vegyes, t.: Erdei Gábor, *b.-diószegi* V. o. leány, t.: Kiss Lajos, *álmosdi* I-IV. o. leány, t.: Király Piroska, *nagylétai* I-II. o. leány, t.: Soós József III. VI. o. leány, t.: Fiók Albert, — iskolák. — Ám ha a bagaméri és érmihályfalvai iskolák meglátogathatók lettek volna: kettővel — hárommal több kitünővel számolhatnák.

Van 13 jeles iskolánk; kevesebb, mint 1907-ben, mert közülök több kitünőbe ment át. Az akkori 12 jóval szemben van 17 jó iskolánk!

Tehát elmondhadjuk, hogy 71 iskolánk közül 45 — 50-ben kiválóan erős tanerő működik.

Az elegendő osztályzatú iskolák 20-ról leszálltak 14-re, az alig elegendők 5-ről 1-re. Elégtelen egy sincs!

Ime Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés, — egyházmegyei tanügyünk állapota nem a „stagnáló tó” képét mutatja többé, a mint ez néhány

év előtt e helyen jelezve volt. A tóból folyó lett. Az utóbbi 2—3 év alatt határozottan ráléptünk a haladás utjára! Adja Isten, hogy egyházmegyénk, ref. magyar egyházunk s hazánk nagyobb dicsőségére meg is maradjunk azon!

A tanügyi bizottság, míg birni fogja a Nagytiszteletű és Tekintetes egyházmegyei közgyűlés és vezető tanácsbiró karának, vezető két elnökének bizalmát és hatalmas támogatását: mindent meg fog tenni a haladás érdekében.

Ezekután vagyunk Székelyhidon 1909. ápril. 14.

Kiváló tisztelettel
az egyházmegyei tanügyi bizottság s ennek nevében

Szentkirályi Károly,

ref. lelkész, elnök.

15. sz. Veress István bihar-diószegi lelkész az 1908 október 6-án hozott 35 jkvi számú egyházmegyei végzés által kiküldött bizottság nevében jelenti, hogy a korán beállott és rendkívül hosszan tartott kelemetlen téli időszak miatt és ebből kifolyólag az utak rosszasága miatt nem teheték tanulmány tárgyává a Poklostelekhez, illetve Tataroshoz tartozó fiók-egyházak és szórványok ügyét; hanem a folyó évi őszi közgyűlésen részletes jelentésben fognak beszámolni útjuk és tanulmányok eredményéről.

Egyben javasolja, hogy nemcsak a poklosteleki, hanem a micskei, felső-ábrányi, széplaki, tótii és vedres-ábrányi egyházakhoz tartozó fiók-egyházak s szórványok is vétessenek számba ez alkalommal.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi és az őszi közgyűlésre elvárja a részletes jelentés megtételét. Az előterjesztett javaslatot elfogadja, a mennyiben egyházmegyénkre nézve nagy fontosságúnak ismeri el a 41 fiók-egyházban elszórt közel 1300-ra menő ref. hiveknek lelki gondozása ügyét. Ehez képest a kiküldött négy tagú bizottságot kiegészíti a felső-ábrányi, széplaki és tótii lelkészek kiküldésével.

A felmerülő költségek fedezésére az egyházkerületi misszió alap bizottságát fogja felkérni.

16. sz. Veress István egyházmegyei könyvtárnok jelenti, hogy a könyvtárra vonatkozó számadását a körü számvévőhöz beküldötte. A könyvtár vagyona készpénzben 1152 kor. 21 fill. hátrány-követelésekben 304 kor. összesen 1456 kor. 21 fill. a tagdíjjal hátralékosokat felhivta tartozásuk befizetésére. Jelenti továbbá, hogy a könyvtárról szóló kijavított s ujonnan elkészítendő katalogust, valamint az ujonnan beszerzendő könyvekről való kimutatást, illetőleg javaslatot a folyó évi őszi lelkész-értekezleti gyűlésre be fogja terjeszteni.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi.

17. sz. A nagyváradi ref. tanítónő képző intézet igazgató tanácsa, 1909 évi márcz. 17-én tartott ülése 2-ik számú határozatával betérjeszti az 1908 évi megvizsgált és jóváhagyott számadását, úgy a tanítónő képző intézetnek, mint az internátusnak.

A számadás eredménye a következő:

I. Tanítónő képző intézetnél:

Bevétel:	—	—	—	108.843·31 kor.
Kiadás:	—	—	—	120.649·21 kor.

II. Internátusnál:

Bevétel:	—	—	—	62.998·80 kor.
Kiadás:	—	—	—	22.635·10 kor.

és így a két intézetnél volt

Összes bevétel:	—	—	—	171.842·11 kor.
Összes kiadás:	—	—	—	143.284·31 kor.

Maradvány: — — 28.557·80 kor.

Egyházmegyei közgyűlésünk a betérjesztett számadást tudomásul veszi és helyben hagyja.

18. sz. A nagyváradi ref. tanítónőképző intézet igazgató tanácsa 1909 márcz. 17-én tartott gyűlése jegyzőkönyvének 6. számú határozatával, — az igazgató tanács megbízatásának ideje lejárván — felhívja egyházmegyénket, miszerint 3 képviselőjét a tavaszi közgyűlésen válassza meg, s a választásról az igazgató tanács elnökét értesítse.

Egyházmegyei közgyűlésünk, a nagyváradi ref. tanítónő-képző intézet igazgató tanácsába képviselőiül Fényes Endre, Szathmári Sándor és Végh József urakat választja meg.

A választásról úgy az igazgató tanács elnöke, mint a megválasztott bizottsági tagok jegyzőkönyvi kivonatban értesítendők.

19. sz. Tárgyalás alá vétetett az ujlétai egyház tanács kérvénye, 300 korona régi közigazgatási hátrány tartozásának elengedése iránt, mely tartozás az egyházmegye 1906 szept. 27-én tartott közgyűlése 21-ik számú határozatával feltételesen már elengedett, ha t. i. az egyház a jelzett összegben felüli 303 korona hátrány tartozását 1907 évi okt. 1-ig befizeti. — Ezen feltételnek az egyház eleget tenni képes nem volt s így a tartozás az egyház terhére pénztárnok által folyvást fenn tartatott. — Most azonban már mivel az 1908 decz. 31-ig esedékes összes tartozásait — a fent jelzett 300 korona hátrány tartozáson kívül — kifizette az egyház s ereje teljes megfeszítésével igyekszik az anyagi zavarokból szabadulni, ezen törekvésének elősegítése céljából és nagy szegénységére való tekintetből kéri a hivatolt egyházmegyei végzés érvényre emelését, jelzett hátrány tartozásának elengedését.

Közgyűlés ismerve az ujlétai egyház zilált anyagi helyzetét s méltányolva annak rendezésére irányzott áldozatkészségét, — a kérelmet teljesíti, a 300 kor. régi közigazgatási hátrány tartozását elengedi, s annak törlésére pénztárnokot felhatalmazza és utasítja.

20. sz. A margittai egyháztanács bejelenti, hogy Karl Sándor melki apát-prelátus ur a margittai reform. egyház templomának javítása céljára 1000 (Egyezer) koronát volt kegyes adományozni. Jelenti egyszersmind, hogy a nemes lelkű, jótékony apát-prelátus ur 1909 évi február hó folyamán elhunyt.

Közgyűlésünk hálás köszönettel s legteljesebb elismeréssel vesz tudomást a valóban nagyszerű adományról, a melynek értékét nagy

mérvben növeli azon körülmény, hogy az egy római katolikus vallásu és egyben más ország-beli (Alsó-Ausztria) főpaptól származik. A nemes lelkületű s emelkedett gondolkozásu adományozónak emlékét kegyeletes tisztelettel örökíti meg jegyzőkönyvében.

Egyszersmind egyházmegyénk elismerő köszönete és részvétnyilatkozata külön levélben közzéadni rendeltetik a melki apátság konvent-jével.

21. sz. A margittai ref. egyháztanács bejelenti, miszerint a kántor tanítói fizetést, mely eddig hivatalos becslés szerint, tanítói javadalom czimén 948 kor. 28 f. kántori javadalom czimén 148 koronát; együtt 1096 kor. 28 fillért tesz ki, az 1909 évi január 1-től kezdődőleg 251 k. 72 fillérrel oly módon emeli, hogy a kántori javadalom érintetlenül hagyásával, a jelzett 251 k. 72 f. pótlással tisztán a tanítói fizetést kívánja 1200 koronára felemelni. — Kéri egyháztanács ezen intézkedésének jóváhagyását s a fizetés javításnak a Dobó Gyula kántor-tanítói díjlevelébe leendő beigtatásának elrendelését.

Jelenti egyszersmind egyháztanács, miszerint a szabályoknak megfelelő új díjlevelek kiállítását és beterjesztését azért mellőzte, mert az 1910 évben a tandíjak megszüntetését elrendelő törvény életbe lépése alkalmából ugy is át kell alakítani az összes tanítói díjleveleket.

Egyházmegyei közgyűlés a margittai ref. egyháztanácsnak a tanítói javadalom emelésére irányzott törekvését elismeréssel veszi tudomásul, a kántor-tanítói fizetésének 251 k. 72 fillérrel emelését helyben hagyja és megerősíti s a jelzett összegnek Dobó Gyula kántor-tanítói díjlevelének a tisztán tanítói jövedelmet képező részéhez leendő beigtatását elrendeli.

22. sz. A margittai egyháztanács 1908 nov. 15. és 1909 márcz. 28-án tartott gyűléseiben a terménybeli egyházi adó pénzre változtatását határozván el, ezen határozatát és az átváltoztatásra vonatkozó javaslatát, az 1909 évi ápr. 12-én tartott egyház községi képviselő testületi

gyűlés elé terjesztette, mely a termény adónak készpénzre átváltoztatását elfogadva, úgy határozott, hogy a termény adó köblönként (120 lit.) 13 koronában vettessék ki, az 1909 évtől kezdődőleg öt egymás után következő évre, s egyben megbizta egyháztanácsot, hogy amennyiben a belhivatalnokok eredeti díj leveleiben, a termény fizetésre nézve megkülönböztetések foglaltatnak, ezeknek figyelembe vételével állapítsa meg az egyes belhivatalnokok és az egyháziak termény járandóságáért készpénzben fizetendő megváltási árakat.

Az egyháztanács 1909 ápr. 18-án foglalkozván ez ügygyel kimondja, miszerint a képviselő testület határozatához képest, a terménybeli egyházi adó az 1909 évtől kezdve 5 évig, köblönként (120 lit) 13 koronában vettetik ki az egyháztagokra; az ugynevezett megkülönböztetésekre nézve pedig úgy intézkedik, hogy a lelkész buza járandósága köblönként (120 lit.) 14 koronával, a nagyobb fitanító kétszeres járandósága köblönként 13 k-nával, a kisebb fitanító és leány tanító, ugyszintén az egyháziak gabona járandósága köblönként 12 koronával fog fizettetni.

Ezen határozathoz az érdekelt belhivatalnokok is hozzá járulván, úgy az egyházra, mint belhivatalnokokra kötelező erejűvé vált és ezen megállapítás 5 évi időtartama alatt, egyik belhivatalnok sem követelheti a termény megváltási ár feljebb emelését.

Kéri egyháztanács ezen határozatainak helyben hagyását és megerősítését.

Közgyűlés a margittai ref. egyháztanács és egyházközségi képviselő testületnek azon határozatát, hogy az egyháztagoknak terménybeli egyházi adója köblönként 13 korona megváltási árban vetessék ki, valamint az egyháztanácsnak a belhivatalnokok eredeti díjleveleiben foglalt megkülönböztetésekre vonatkozó határozatait helyben hagyja és öt évi időtartamra megerősíti.

23. sz. Az asszonyvásárai egyháztanács jelenti, hogy új leányiskolájának építése már közel áll a befejezéshez; egyszersmind egyházmegyei közgyűlésünk beleegyezését kéri ahoz, hogy az újonnan szervezendő leánytanítói állomás

fizetésének kiegészítésére 900 korona államsegélyt kérelmezhessen; végül engedélyt kér arra nézve, hogy a 14 évvel ezelőtt beszüntetett régi leánytanítói állomás javadalmi összegéből 100 koronát az új leánytanítói állomás fizetésébe adhasson, a fenmaradó összeget és a föld jövedelmét pedig részint az építkezési adósságok törlesztésére, részint a fitanító fizetésének pótlására, illetve a kántori teendőkért járó némi jutalmazására fordíthassa.

Közgyűlésünk a jelentést örvendetes tudomásul veszi és az asszonyvásárai egyházat iskola ügyének fejlesztésére irányuló törekvésében készséggel támogatni kívánván, beleegyezését adja a fizetés-kiegészítési államsegély kérelmezéséhez és felhívja az egyházat, hogy a vármegyei közigazgatási bizottság útján a folyamodáshoz szükséges előirt lépéseket, haladéktalanul tegye meg; végül a régi leánytanítói állomás javadalmának a jelentésben és kérvényben jelzett módon leendő felhasználására az engedélyt megadja.

24. sz. Olvastatott Takács József széplaki lelkésznek káplántartás engedélyezéséért benyújtott kérvénye, melyben a káplántartási átalányból részére kiutalandó 500 korona államsegélyre ajánlását kéri.

Közgyűlésünk megállapítván egyfelől, hogy a széplaki lelkeszi állomás kongrua — kiegészítésben részesül; megállapítván más felől, azon körülményt, hogy Takács József széplaki lelkész, a ki immár 50 év óta szolgál rendes lelkészi minőségben, elaggott korára és erőinek hanyatlására való tekintetből méltán igényelheti lelkészi teendőinek végzésében a kisegítést, a melyre különben is okvetlenül szüksége van: kérvényező lelkész részére a káplántartási engedélyt megadja és káplántartási államsegély iránti kérvényét a legmelegebb ajánlással, pártolólág terjeszti fel az Egyházkerületi Közgyűlésre.

25. sz. Olvastatott Debreczeni László felső-ábrányi lelkész kérvénye, melyben káplántartás engedélyezéséért folyamodik és a káplántartási átalányból részére kiutalandó 500 korona államsegélyre ajánlását kéri.

Közgyűlésünk megállapítván egyfelől, hogy a felső-ábrányi lelkészi állomás kongrua kiegészítésben részesül; megállapítván másfelől azon körülményt, hogy Debreczeni László felső-ábrányi lelkész öregedő korára s testi és lelki ereinek gyengülésére való tekintetből immár halaszthatatlanul igényli lelkészi teendőinek végzésében a kisegítést; hivatkozva 1907 október 1-én 6 jkvi sz. b) pontjában hozott végzésére, melyben az egyház veszélyeztetett anyagi és szellemi érdekeinek megóvása szempontjából egyenesen parancsoló szükségnek nyilvánítja egy segédlelkészi állás szervezését: kérvényező lelkész részére a káplántartási engedélyt megadja és káplántartási államsegély iránti kérelmét komolyan sürgető ajánlattal, pártolólag terjeszti fel az Egyházkerületi Közgyűlésre.

26. sz. Olvastatott Magyary Gábor vajdai lelkész kérvénye, melyben káplántartás engedélyezéséért folya-
modik és a káplántartási átalányból részére kiutalandó 500 korona államsegélyre ajánlását kéri.

Közgyűlésünk megállapítván egyfelől, hogy a vajdai lelkészi állomás kongrua — kiegészítésben részesül; megállapítván másfelől azon körülményt, hogy Magyary Gábor vajdai lelkész hanyatló korára és mindinkább súlyosbodó betegségére való tekintetből, a melyet a kérvényhez csatolt orvosi bizonyítvány is igazol, hova — tovább képtelenné válik lelkészi teendőinek rendszeres végzésére és így multhatatlanul igényli a segédlelkész alkalmazását: kérvényező lelkész részére a káplántartási engedélyt megadja és káplántartási államsegély iránti kérvényét a legmelegebb ajánlattal, pártolólag terjeszti fel az Egyházkerületi Közgyűlésre.

27. sz. A piskolti ref. egyház beterjeszti az egyház község által megállapított új adókulcsot és ebből folyólag az ujonnan alkotott lelkészi és kántortanítói fizetésre vonatkozó új díjleveleket s kéri azoknak megerősítését.

Az egyházközség által megállapított s elfogadott új adókulcsot, valamint a lelkész és kántortanítói fizetésre vonatkozó új díjleveleket — melyek az egyházi törvény III. t.-cz. 13 §-a alapján alkottak — más tekintetben is az alaki kellékeknek teljesen megfelelnek, s miután az új díj levelek sem fizetés emelést sem fizetés csökkentést maguk után nem vonnak, — hanem csak a termény fizetést és szolgáltatások helyett készpénz fizetést állapítanak meg, — az egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett új adókulcsot és új díjleveleket megerősíti s jóváhagyás végett az egyházkerülethez felterjeszteni rendeli.

28. sz. A gálospetri-i ref. egyház beterjeszti és megerősíteni kéri a lelkész és kántortanítói — újonnan megállapított — díjleveleket. Ezen új díjlevelek a lelkész és kántortanító fizetését — az eddigi termény és szolgáltatások helyett — az egyházi törvény III. t.-cz. 13. §-a alapján készpénzben állapítja meg.

Miután az egyházi törvény III. t.-cz. 13. §-a alapján készpénzre átváltoztatott lelkész és kántortanítói fizetés sem fizetés emelést, sem fizetés csökkenést nem von maga után, hanem csak az eddigi termény fizetés és szolgáltatások helyett készpénzt állapít meg, — az egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett díjleveleket megerősíti s jóváhagyás végett az egyház kerülethez felterjeszteni rendeli.

29. sz. A szalacsi ref. egyház beterjeszti az újonnan alkotott lelkészi énekvezér-fitanítói, — 2-ik fitanítói és leánytanítói fizetésekre vonatkozó új díjleveleket és kéri azoknak a megerősítését.

A beterjesztett új díjlevelek az egyházi törvény III. t.-cz. 13 §-ában foglalt feltételeknek teljesen megfelelnek s miután azok sem fizetés emelést, sem fizetés csökkentést maguk után nem vonnak, — hanem csak az eddigi termény fizetés és szolgáltatások helyett készpénzt állapítanak meg, az egyházmegyei közgyűlés a beter-

jesztett lelkészi, ének vezér-tanítói 2-ik tanítói és leánytanítói fizetésekre vonatkozó díjleveleket megerősíti s jóváhagyás végett az egyház kerü-
lethez felterjeszti.

30. sz. A szalacsi egyháztanács beterjeszti 1909 Ápr. 7-én tartott gyűlése jegyzőkönyvének 5-ik számát, melyben kimondja, hogy a kántor tanítói állást tovább függőben hagyni nem akarván, Faragó Ambrus a szalacsi egyházban a múlt évben ideiglenes minőségben alkalmazott, jelenleg nemeskei tanítót, kántor tanítóul egyhangu határozattal meghívja. — Ezen határozat Faragó Ambrussal jegyzőkönyvi kivonatban közöltetett. — Minthogy azonban nevezett tanító az állás elfogadása iránt még nem nyilatkozott, arra kéri egyháztanács egyházmegyei közgyűlést, miszerint hatalmazza fel Nagyt. esperes urat, hogy azon esetben, ha Faragó Ambrus a meghívást el fogadja és képesitetségét szabályszerűen igazolja, a meghívottat állásában megerősítthesse.

Minthogy az E. T. VI. t.-cz. 29. §-a a rendes tanító ideiglenes megerősítésének jogát az esperesnek biztosította, Egyházmegyei közgyűlésünk e tekintetben külön felhatalmazást nem ad, hanem utasítja a szalacsi egyháztanácsot, hogy nem várva tovább az általa meghívott, de meghívását mindez ideig figyelembe sem vevő Faragó Ambrus válaszára, a kántor tanítói állásra a pályázatot haladéktalanul hirdesse meg.

31. sz. A szalacsi ref. egyháztanács jelenti, miszerint kisebb fitanítóul Juhász Imre okleveles tanítót megválasztotta s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi, Juhász Imre tanítót állásában megerősíti s egyházmegyénk tanítóinak sorába igtatja, utasítván egyszersmind, úgy választó egyházat, mint megválasztot tanítót a szokásos bekebelezési díjnak az egyházmegye pénztárába leendő pontos befizetésére.

Juhász Imre tanító a hivatalos esküt közgyűlés színe előtt letévén, részére az eskü tételről szóló bizonyítvány kiadatni rendeltetik.

32. sz. Az ér-olaszii egyháztanács beterjeszti megerősítés végett az ujonnan kiállított tanítói díjleveleket.

Közgyűlésünk a díjleveleket, melyek az eddig természetben kiszolgáltattott javadalmi tételeket a konventi hivatalos értékelésnek megfelelőleg készpénzre átváltoztatva foglalják magokban és egyébként sem fizetés — emelkedést, sem fizetés — csökkenést nem tüntetnek fel, jóváhagyja és megerősíti, egyszersmind azokat további fokozatos tárgyalás céljából az Egyházkerületi Közgyűlésre felterjeszti.

33. sz. Az ér-olaszii egyháztanács engedélyt kér arra nézve, hogy az egyháznak az Érmelléki Takarékpénztárnál lévő, 325 korona összegű 8%-os tartozását olyképen rendezhesse, hogy a visszafizetésre szükséges összeget az egyháznak takarékpénztárban pihenő s 4 $\frac{1}{2}$ %-ot jövedelmező „Orgona-alap“-jából kölcsön vehesse 6% mellett, a mely művelet által az egyháznak megmaradna 2% kamatnyeresség, az orgona-alap pedig 1 $\frac{1}{2}$ % kamatu jövedelmi többletet nyerne.

Közgyűlésünk az előterjesztett és az egyházra minden tekintetben előnyös kérelemhez az engedélyt megadja és az e tárgyban hozott presbyteriumi s egyházközségi végzéseket jóváhagyja. Egyben azonban kötelezőleg utasítja az ér-olaszii egyháztanácsot, hogy az orgona-alapból kölcsön veendő összegről szabályszerű kötelezvényt állítson ki, mely az egyház vagyoneleltárában az alap vagyonaként szerepeljen és úgy a kamatok rendes, pontos fizetéséről mint az időkénti törlesztésekről felelőség terhe alatt gondoskodjék.

34. sz. Takács Zsigmond g.-petrii lelkész — későbbi zavarok kikerülése végett tudomásul venni és megállapítani kéri, hogy Ő 1897 évi ápril. hó 24-én foglalta ugyan el jelenlegi állását, — mégis a lelkészi javadalmát képező földterületen csak 1898 évben aratott először s így az elődje által élvezett jogok — lelkész változás esetén Őt, illetve családját szintén meg illessék.

Közgyűlés a bejelentést és kérelmet tudomásul veszi s mivel lelkész változások esetén hasonló ügyek igen gyakran zavart okoznak és az egyházmegye beavatkozását veszik igénybe; már most felhívja és utasítja a közgyűlés az összes lelkészeket, hogy egyházuk tanács ülésén állapítsák meg ki melyik évben foglalta el jelenlegi állását s mikor aratott először?

Az e tárgyban felvett tanács ülés jegyzőkönyvi kivonatai az őszi közgyűlésig beterjesztendőek.

35. sz. Albisi egyház jelentése egy második, leány iskola felállításáról.

Tudomásul vétetett

36. sz. Az albisi egyház a második tanítói lakás építési költségeinek fedezésére a 885 kor. 76 fillért kitevő faiskola kert árát óhajtván felhasználni, erre nézve engedélyt kér.

A közgyűlés az engedélyt megadja.

37. sz. Az albisi ref. egyház iskola építési célra a debreczeni, ref. főiskolától 1914 év végéig vissza fizetendő 4000 korona egyszerü kölcsönt óhajt felvenni, továbbá az egyház tulajdonát képező — takarékbetétként kezelt — „harang alapját” kamatmentes kölcsönként igénybe venni.

Az egyházmegyei közgyűlés a kölcsön felvételére s a harang alap igénybe vételére az engedélyt megadja.

38. sz. Az albisi egyház V. sz. a. hozott azon határozatának jóváhagyását kéri, hogy az építkezéshez szükségelt 30 öl fát az igával biró hívekkel díjmentesen szállíttathassa haza.

A közgyűlés az egyháztanács fenti sz. határozatát jóváhagyja.

39. sz. Az albisi egyház a lelkészi lak ujra fedése és egy új magtár építés költségeinek fedezetül: a takarékmagtárjában elhelyezett 34 köből 3 véka rozstot s 871 kor.

61 fill. készpénzt jelöli ki. Ezek felhasználására engedélyt kér.

A közgyűlés az engedélyt megadja.

40. sz. Az albisi ref. egyház a kántor tanítói s az ujonnan szervezett leány tanítói díjleveleket megerősítés végett beterjeszti.

A közgyűlés a szabályszerűen kiállított díjleveleket megerősíti, s végleges megerősítés végett a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűléshez felterjesztetni rendeli.

41. sz. Az albisi egyház jelenti, hogy Albis község — iskola építési célokra 3000 koronát adományozott.

A közgyűlés a jelentést örömmel veszi tudomásul s Albis község képviselő testületének ezen áldozat készségért, szép és nemes cselekedetért a leghálásabb köszönetét fejezi ki.

42. sz. A kétzi egyháztanács beterjeszti megerősítés végett a kántortanítói állomás ujonnan kiállított díjleveleit.

Közgyűlésünk a díjleveleket, melyek az eddig természetben kiszolgáltattott javadalmi tételekre a konventi hivatalos értékelésnek megfelelőleg készpénzre átváltoztatva foglalják magukban és a melyek az előbbi díjlevélhez képest még fizetés-emelést is tüntetnek fel: jóváhagyja és megerősíti, egyszersmind azokat további fokozatos tárgyalás céljából az Egyházkerületi Közgyűlésre felterjeszti.

43. sz. Az ottományi ref. egyháztanács beterjeszti, az E. T. III. t.-cz. 13. §-a szerinti adózás alapján készpénzre át változtatott, lelkészi és tanítói díjleveleket, kérve azoknak megerősítését.

Közgyűlés a beterjesztett díjleveleket, a melyek sem fizetés emelést, sem fizetés csonkítást nem mutatnak, hanem csak az eddigi természetbeni járulékok vannak azokba átlagos érték szerint beillesztve, megerősíti s végleges

megegerősítés végett a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni rendeli.

44. sz. A csokalyi ref. egyháztanács, egy a konventhez intézett kérvényt terjeszt közgyűlés elé, melyben már a múlt évben is kért 500 korona adócsökkentési segély megadásáért folyamodik.

Az E. T. III. t.-cz. 12. §-a világosan megmondja, hogy adócsökkentési segélyben, csak az olyan egyházközség részesül, mely rendes szükségletét a 13. §-ban megállapított adókulcs életbeléptetése mellett, saját erejéből fedezni nem bírja; a 14. §. valamint az Egyházkerület által kiadott „Utasítás“ pedig részletesen elősorolja azon okmányokat, melyekkel a segély iránti kérvényt felszerelni kell. — Minthogy az egyház a 13 §-ban lefektetett adókulcsot nem fogadta el a mit világosan bizonyít az 1908 évi ápril 29-én tartott egyházmegyei közgyűléshez beterjesztett azon kérvénye, hogy a nagyobb állami adót fizetők egyházi adója a régi alapon hagyassék meg, (jegyzőkönyv 41 szám) — természetesen hogy a múlt év ápril 16-án felterjesztett kérvényét a konvent adóügyi bizottsága figyelembe nem vehette.

A most egyházmegyénkhez beterjesztett kérvényt mint teljesen felszerelent, vissza teszi közgyűlés egyháztanácsához azzal az utasítással, hogy kérvényét a törvényben előirt feltétel betartásával s kellőleg okmányolva, az esperesi hivatal útján terjessze fel a konventhez. Egyben azonban tekintve közgyűlés a csokalyi lelkész idegeinek s látóképességeinek nagymérvű meggyengülését, minek következtében e kétségen kívül sok dolgot igénylő munka elkészítésére a legjobb akarat mellett és alig leendő képes: megbizna és felkéri Nt Esperes Urat, hogy a csokalyi egyház ügyeit különös gondjaiba venni s az adócsökkentési segélykérvényhez szükségelt munkálatok keresztülvitelével, valamelyik szomszéd lelkészt megbizni sziveskedjék.

45. sz. Az érmihályfalvai ref. egyháztanács bejelenti, hogy a régi temetőjét félszázaddal ezelőtt házhelyeknek kiosztotta, azokra a vevők házat építettek s a telek használatáért évi taksát fizettek az egyháznak.

Az ilyen taksás telkeken épült házak tulajdonosai közül: Király Imre és neje 393 sz. betétben felvett 184 □-öles beltelket 257 kor. 60 fillérért.

Nagy Imre és neje 391 sz. betétben 830 h. r. sz. alatt felvett 113 □-öl beltelket 226 koronáért.

Róth Adolf és Walner Mártonné 400 sz. betétben felvett 187 □-öl beltelket 261 kor. 80 fillérért.

Bátori Ferencz és neje 401 sz. betétben felvett 272 □-öles beltelket 544 koronáért.

Finna Mihály és neje 407 sz. betétben felvett 49 □-öles beltelket 98 koronáért.

Rubin Sándorné és fiai 405 sz. betétben felvett 89 □-öles beltelket 142 kor. 40 fillérért.

Peják Ferencz és neje 391 sz. betétben 831 h. r. sz. a. felvett 67 □-öles beltelket 134 koronáért.

Kelemen Gedeon és neje 393 sz. betétben felvett 206 □-öles beltelket 329 kor. 60 fillérért, örök tulajdoni joggal megvenni hajlandók.

Bemutatja egyháztanács az ezekre vonatkozó nyolcz darab adás-vevési szerződést, melyhez ugy az egyháztanács, mint az egyházközségi közgyűlés hozzá járul.

Egyházmegyei közgyűlés és a nyolcz adás-vevési szerződést jóváhagyja és felsőbb megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni rendeli. — Kötelezi egyszersmind közgyűlés az érmihályfalvai egyházat, hogy a befolyó vételárat, egyházfentartási alap gyanánt külön kezelje s alkalmilag jövedelmező ingatlanba fektesse.

Tárgyalás alá vétetnek a Tiszántuli Egyházkerületi Közgyűléshez *népiskolai tökesegélyért* folyamodó egyházak kérvényei, a mint következnek:

46. sz. Az *albisi* egyház második iskola építésére 2000 korona népiskolai tökesegélyt kér.

A kérvény az előirt mellékletekkel teljesen fel van szerelve; a csatolt tervrajz és költségvetés jóváhagyatik és megerősítettik; egyszersmind a buzgó törekvésű, áldozatkész egyháznak — a mely magára vállalt óriási terhek árán is igyekszik iskola ügyét tovább fejleszteni, a melyre a közel jövőben is igen nagy építkezési terhek fognak nehezülni —, segély iránti kérvénye meleg ajánlással, pártolólag felterjesztetik.

47. sz. Az *álmosdi* egyház régi leányiskolájának újraépítése céljából 6000 kor. népiskolai tőkesegélyt kér.

A kérvény az előirt mellékletekkel szabályszerűen fel van szerelve; a csatolt tervrajz és költségvetés jóváhagyatik és megerősítettik; egyszersmind a régi leányiskoláját a törvény követelményei szerint újjá építeni óhajtó egyháznak segély iránti kérvénye ajánló pártolással felterjesztetik.

48. sz. Az *apát-kereszturi* egyház nagyon szűk és tarthatatlan állapotban levő régi iskolája újjá építése céljára 4000 korona népiskolai tőkesegélyt kér.

A kérvény az előirt mellékletekkel szabályszerűen fel van szerelve; a csatolt tervrajz és költségvetés jóváhagyatik és megerősítettik; egyszersmind a nagyszámu romátság közé ékelt kisdud egyházak, — a mely iskolájának fentartása által valóságos menzeti és felekezeti missziót tölt be, a mely még saját gyermekeinket is befogni nem tudó, elavult iskoláját nagy áldozatok árán megújítani kívánja —, kérvénye a legkiválóbb figyelemre méltatva, a lehető legmelegebb ajánlással, pártolólag felterjesztetik.

49. sz. Az *asszonyvásárai* egyház második iskola építés céljára 7000 korona népiskolai tőkesegélyt kér.

A kérvény mellékletekkel felvan szerelve; a tervrajz és költségvetés 1908 Ápr. 19-én 51 jkvi sz.

végzéssel már jóváhagyatott; a felekezeti szempontból exponált helyzetben levő egyháznak, — a mely építkezési póttadóval szerfelett megvan terhelve és mely a második iskola felépíthetése céljából tetemes összegű kölcsönt volt kénytelen felvenni—, kérvénye ajánló pártolással felterjesztetik.

50. sz. A *bogyoszlói* egyház második iskolájának felépítése céljára 6000 korona népiskolai tőkesegélyt kér.

A kérvény melléletekkel fel van szerelve; a csatolt tervrajz és költségvetés jóváhagyatik és megerősítettik; egyszersmid az előre igyekező egyháznak, — a mely a tankötelesek nagy számára való tekintetből iskoláját fejleszteni óhajtja s iskola — fentartási jogát féltve őrizi—, kérvénye ajánló pártolással felterjesztetik.

51. sz. A *csokalyi* egyház iskolája átalakításának céljára 2000 korona népiskolai tőkesegélyt kér.

Habár a kérvény hiányosan van felszerelve, tervrajz és költségvetés nem csatoltatott: a válságos helyzetben lévő, a végromlás küszöbén álló egyház kérelme jóakaratu pártolás végett felterjesztetik.

52. sz. Az *ér-adonyi* egyház régi iskolája ujjáépítésének céljára 10.000 korona népiskolai tőkesegélyt kér.

A kérvény az előirt mellékletekkel szabályszerűen fel van szerelve, a mennyiben a tervrajz és költségvetés már 1908 év őszén felterjesztett az Egyházkerületi Közgyűléshez. Egyházmegyei gyűlésünk 1908 Október 6-án 48 jkvi sz. végzése értelmében 6000 korona segélyre ajánlta az ér-adonyi egyházat: ilyen értelemben a rendkívül nehéz viszonyokkal küzdő, iskolájának bezárásával és elvesztésével fenyegetett egyháznak kérvényét a legmelegebb ajánlattal, pártolólág terjeszti fel.

53. sz. Az *ér-semjéni* egyház régi leányiskolájának ujra építése céljára 7232 kor. népiskolai tőkesegélyt kér.

A kérvény az előirt mellékletekkel szabályszerűen fel van szerelve; a csatolt tervrajz és költségvetés jóváhagyatik és megerősítettik; egyzersmind a közel multban építkezésekre rendkívül sokat áldozott és azok következtében még ma is adóssággal terhelt egyháznak,— a mely ez idő szerint szegény vagyontalan napszámos emberekből áll s a mely bezárással fenyegetett leányiskolájáért aggódik—, kérvénye a legmelegebb ajánlással, pártolólag felterjesztetik.

54. sz. A *kétzi* egyház régi iskolájának ujjaépítése czéljára 12.000 korona népiskolai tőkesegélyt kér.

A kérvény az előirt mellékletekkel szabályszerűen fel van szerelve; a csatolt tervrajz és költségvetés jóváhagyatik és megerősítettik; egyzersmind a csekély népességű, teljesen vagyontalan, építkezési adósságokkal terhelt s nemzetiségek között valóságos missziót teljesítő egyháznak,— melynek iskolája összedőléssel, hatósági bezáratással fenyeget—, kérvénye a legmelegebb ajánlással, pártolólag felterjesztetik.

55. sz. A *micskei* egyház második iskola építése czéljára 3000 korona népiskolai tőkesegélyt kér.

A kérvény mellékletekkel fel van szerelve; a tervrajz és költségvetés 1908 Október 6-án 41 jkvi sz végzéssel már jóváhagyatott. Az iskolája tulzsufoltsága miatt második iskola állítására kötelezett s a második iskola létesítése érdekében a legnagyobb erőfeszítést kifejtő és sok áldozatot hozó egyház kérvény meleg ajánlással, pártolólag felterjesztetik.

56. sz. Az *ottományi* egyház második iskola építése czéljára 8000 korona népiskolai tőkesegélyt kér.

A kérvény a előirt mellékletekkel szabályszerűen fel van szerelve; a csatolt tervrajz és költségvetés jóváhagyatik és megerősítettik; egyzersmind a tankötelesek tulnagy száma miatt második iskola állítására kényszerített és régebbi

építkezésekből származó nagy adósságokkal terhelt egyház kérvénye meleg ajánlással pártolólág felterjesztetik.

57. sz. A *szalacsi* egyház iskoláinak rendezése, főként a leányiskola ujjáépítése céljára 20,000 korona népiskolai tőkesegélyt kér.

Habár a kérvény hiányosan van felszerelve, a mennyiben jelentő-lap, tervrajz és költségvetés nem csatoltatott: az iskola ügyét gyökeresen újaalalakitani kívánó egyház kérvény-ajánló pártolással felterjesztetik.

58. sz. Az *uj-létai* egyház iskolája átalakításának és ujjáépítésének céljára 7000 korona népiskolai tőkesegélyt kér.

A kérvény az előirt mellékletekkel szabályszerűen fel van szerelve: a csatolt tervrajz és költségvetés jóváhagyatik és megerősítettik; egyszersmind az adósságokkal küzködő, dicséretes buzgalommal előre törekvő, iskolájához ragaszkodó egyház kérvénye a legmelegebb ajánlással pártolólág felterjesztetik.

59. sz. Olvastatott a kétzi egyháztanács kérvénye melyben teljesen elavult és csaknem lakhatatlanná vált lelkészi lakának ujból való felépítésére az Egyetemes Konventtől 8000 korona közalapi tőkesegélyt kér.

Közgyülésünk megállapitva, hogy a kérvény az előirt mellékletekkel szabályszerűen fel van szerelve, a csatolt építési tervrajzot és költségvetést jóváhagyja és megerősíti; egyszersmind a csekély népességű, teljesen vagyontalan, sőt építkezési adósságokkal terhelt s nemzetiségek között valóságos missziót teljesítő egyháznak segély iránti kérvényét a legmelegebb ajánlással pártolólág terjeszti fel az Egyházkerületi Közgyülésree hivatkozván arra a körülményre hogy az Egyetemes Konvent a kétzi egyházat már több izben előjegyezte tőkesegélyre.

60. sz. A jegyzőkönyv hitelesítésével : Fényes Endre egyh. m. gondnok, Dr. Babós János v. tanácsbíró, Dr. Várady Miklós egyh. m. ügyész, Lengyel Pál k. kerekii lelkész és Fazekas Imre egyh. m. főjegyző megbizatnak.

A 3—7. 9. 10. 12—14. 17—19. 21. 22. 30. 31. 43—45 és 60 számokat jegyzette : Fazekas Imre egyh. m. főjegyző.

A 27—29. számokat jegyzette : Kovács András v. főjegyző.

Az 1. 2. 8. 11. 15. 16. 20 23—26. 32. 33 42. 46—59. számokat jegyzette : Balogh Ferencz egyh. aljegyző.

A 34—41. számokat jegyzette : Végh István v. aljegyző.

Hitelesítettett :

Székelyhidon, 1909. évi június 7-én.

Fényes Endre,
egyh. m. gondnok.
Dr. Babós János,
egyh. m. tanácsbíró.

Lengyel Pál,
Dr. Váradi Miklós,
egyh. m. ügyész.
Fazekas Imre,
egyh. m. főjegyző.

Birósági ügyek.

1. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett az érmelléki ref. egyházmegye bíróságának, mint *fegyelmi bíróságnak* 1909 évi május hó 4-ik napján Székelyhidon tartott üléséről.

Jelen voltak :

Marjay Péter esperes mint elnök, Vecsey Sándor, Végh József, Fazekas Imre, Bányay László, Szathmáry Sándor egyházi — Fráter Zoltán, Dobozy Kálmán, Konrád László, Dr. Babós János világi tanács bírák ; Dr. Várady Miklós e. m. ügyész, Kovács András e. m. világi főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

Marjay Péter esperes az ülést megnyitván kijelenti, hogy Dr. Márk Ferencz okányi ref. lelkész fegyelmi ügye képezi a jelen ülés tárgyát, a melynek elbírálására, az egyházkerületi elnökség 670/909 sz. a. az érmelléki egyházmegyei bíróságot delegálta. — Annak megállapítása mellett, hogy a szabályszerűen megidézett Dr. Márk Ferencz, a mai napra kitűzött tárgyalásra megjelent, előadja, hogy hivatalára nézve idősebb elnök társa Fényes Endre egyházmegyei gondnok, az ülésre való megjelenésben akadályozva lévén, a tárgyalást ő fogja vezetni. — Mindenek előtt felhívja a bíróság tagjait, hogy ha az V. t.-cz. 49. §-ában elsorolt érdekeltségi eset forogna fenn ellenök, azt jelentsék be, — Dr. Márk Ferenczet pedig arra, hogy ha valamelyik bírósági tag ellen ilyen kifogása lenne, azt nyilatkoztassa ki. — Minthogy pedig a felhívásra ilyen kifogás egyik részről sem tétetett, a bíróságot szabályszerűen megalakultnak jelentette ki és felhívta Dr. Babós János előadót, az ügy ismertetésére.

Dr. Babós János tanácsbíró, mint előadó ismerteti az ügy állását. — Mindenek előtt előterjeszti, hogy Dr. Márk Ferencz okányi ref. lelkész a tiszántuli egyházkerület tanácsbírájává megválasztatván, hivatali tisztségének elfoglalása után, a később ismertetendő ügyben az 1908 évi május 23-án, az egyházkerületi elnökségnél, fegyelmi eljárást kért önmaga ellen. — Ugyancsak ebben az ügyben, a szalontai ref. egyházmegyei bíróság elnöksége az 1908 évi hó 14-én hozott végzésével hivatalból fegyelmi eljárást rendelt, a mely bíróság ellen Dr. Márk Ferencz azon az alapon, hogy az egyházkerületi tanácsbíró felett, az egyházmegyei bíróság nem ítélkezhetik, illetőségi kifogást tevén, a bíróság 1908 évi július 14-én hozott határozatával, magát az ügy elbírálására illetékesnek mondotta ugyan ki, azonban egyetemes egyházi közérdekből, más egyházmegyei bíróság delegálását kérte. — Másrészt az egyházkerületi bíróság az 1908 évi nov. 18-án hozott végzésével, az ügy elbírálását az egyházmegyei bíróság hatáskörébe tartozónak mondotta ki és az iratokat a bíró küldési kérelem elintézése végett az egyházkerületi elnökséghez tette át, az elnökség pedig a mi egyházmegyei bíróságunkat delegálta. — Ekként a hatásköri és illetékességi kérdés megvitatása, a mi bíróságunk mai eljárásából kikapcsolandó.

Az ügy érdemére vonatkozólag előadja, hogy a folyamatban levő fegyelmi eljárás alapjául három okirat szolgál, a melyek az iratokhoz hiteles másolatban vannak csatolva. — Az első két okiratot két levél képezi, a melyeket Dr. Márk Ferencz abból a célból, hogy a nagyszalontai egyházmegyében esperessé és esetleg az egyházkerületben tanácsbíróvá való megválasztását előmozdítsa, tehát saját érdekében más személyek nevében, azok tudta és beleegyezése nélkül egyes presbyteri tagokhoz irt. — Az első levelet Egri Ferencz okányi főbíró nevében 1907 évi decz. 21-én Tóth Lajos sarkadi presbyternek, a másodikat Somogyi József rektor nevében 1907 évi decz. 24-én Horváth János b.-böszörményi presbyternek irta és a küldőként szereplő személyek nevét maga aláírta. Mind a két levélben magát dicséri és kéri a czimzetteket, hogy úgy az esperesi, mint a tanácsbírói választásánál reá szavazzanak; egyuttal a második levélben már olyan

kifejezéseket is használ, a melyekben fellebbvalóit és ellenjelöltjeit elburkoltan nevek említése nélkül becsületekben sérti és erősen meggyanusítja. — A harmadik okirat Dr. Márk Ferencznek az 1908 évi febr. 10-én kelt és sajátkezüleg aláírt nyilatkozata, a melyben beismeri, hogy az előbb említett két levelet a küldőként szereplők tudta és beleegyezése nélkül ő írta, a levelen látható névaláírásokat is ő tette; kijelenti továbbá az okiratban, hogy ez a cselekmény sem a papi tisztességgel, sem az egyéni becsületességgel össze nem egyeztethető, mert azokban másokat alaptalanul vádolt. — Fogadja ennél fogva az okiratban, hogy incorrect cselekedetének következményeit le vonja, minden egyházi, egyházmegyei és egyházi társadalmi tisztségről és bizalmi állásáról 15 nap alatt lemond s ha ilyenek később választatnék meg, azt el nem fogadja.

Előadó ismerteti végül Dr. Márk Ferencznek a bíróság elnökségéhez beadott nyilatkozatát, a melyben a fentebb elsorolt tényeket beismeri, de eljárását azzal menti, hogy a püspök választásnál ilyen mások is cselekedtek és nem gondolhatta, hogy eme magántermészetű leveleket megszerezve valamelyik bíróság fegyverül használja ellene.

A bizonyítási eljárásra vonatkozó elnöki felhívásra, ügyész kéri az eljárás alapjául szolgáló okiratok felolvasását, Dr. Márk Ferencz azt nem ellenzi.

Előadó felolvasta a Dr. Márk Ferencz által, Egri Ferencz neve alatt Tóth Lajoshoz és Somogyi József neve alatt Horváth Jánoshoz írott leveleket, a Dr. Márk Ferencz által 1908 évi február 10-én Nagyszalontán aláírt nyilatkozatot, Egri Ferencznek a nagyszalontai espereshez írott levelét és Dr. Márk Ferencznek a vádak tárgyában bíróságunk elnökéhez küldött nyilatkozatát.

Bírósági kérdésre Dr. Márk Ferencz előadta, hogy okányi lelkészi évi fizetése a hivatalos adatok szerint 1817 koronát tesz. — Előadta továbbá hogy Tóth Lajos kinek nevében ő egy levelet Horváth Jánoshoz küldött, beismerte, hogy azt az ő tudtával és beleegyezésével tette, az erre vonatkozó iratnak a többi irat közt kell lenni, de ha ott nem lenne, ő annak bizonyítását nem kívánja, mert beismeri hogy vétkezett és ennek következményeit megadással viseli. — Előadja végül, hogy a kerületi

tanácsbirói állást és lelkeszi hivatalát kivéve, minden további állásáról, nyilatkozata értelmében lemondott.

A bizonyítás kiegészítésére vonatkozó elnöki felhívásra, ugy az ügyész, mint Dr. Márk Ferencz kijelentette, hogy további bizonyítást nem kíván.

Ezek után elnök az ügyészt indítvány megtételére, dr. Márk Ferenczet pedig védelmének előadására szólította fel

Dr. Várady Miklós e. m. ügyész indokolt előterjesztésében indítványozza, hogy Dr. Márk Ferencz a be bizonyított és általa is beismert tény állás alapján, az V. t.-cz. 34. §-ának 3. pontjába ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek mondassék ki és ezért a 35 §. értelmében a bíróság be-látása szerint kiszabandó mértékben büntetessék.

Dr. Márk Ferencz elismeri, hogy a két levelet Egri Ferencz, illetőleg Somogyi József neve alatt, Tóth Lajos-hoz és Horváth Jánoshoz csakugyan elküldötte, abból a czélból, hogy ezekkel esperessé való megválasztását elő-mozdítsa. — Azért tette ezt, mert a püspök választásnál hasonló eljárásokat tapasztalt és a példákat látva, nem gondolhatta, hogy cselekedete akár a papi, akár az egyéni tisztességbe ütközik. — Ő eljárásával csakis 10 gyermek-ből álló családjának az anyagi gondoktól való megszabadítását célozta, azoknak jólétét kívánta előmozdítani. — Beismeri, hogy ez hiba volt. — Mikor az 1908 évi február 9-én tiz napi távollét után Nagyváradról haza érkezett, egy levelet talált az asztalán, a melyben őt egy jóakarója arra figyelmeztette, hogy a többször említett két levél miatt, fegyelmi eljárás készül ellene, már az ügyészi véleményt is ki kérték, tanácsolta tehát neki, hogy saját jól felfogott érdekében menjen be Szalontára Hadházy Kálmán tanácsbíró urhoz — Ő félve a botránytól és a kelemetlenségektől, másnap vagyis február 10-én bement Szalontára; Hadházy Kálmán, Dr. Balogh Elek tanácsbíró urak és Balogh Ambrus ur együttesen a már két példányban előre elkészített, 1908 évi február 10-iki kelettel ellátott nyilatkozatot terjesztették neki elő aláírás végett, melyet előtte felolvastak. — Ő arra kérte nevezetteket, hogy legalább három napi gondolkozási időt adjanak neki, de erre azt felelték, hogy semmiféle haladékot nem adnak, hanem vagy aláírja azt azonnal, vagy rögtön megindítatik ellene a fegyelmi eljárás. — Ő az így kifejtett erkölcsi kényszer hatása alatt írta alá a nyilatkozatot.

A nyilatkozatban elvállalt kötelezettségeit teljesítette. Lemondott minden tisztségről s ezek közt az évi 1200 korona fizetéssel járó e. m. lelkészi gyámintézeti pénztárnokságról is. — Az egyházkerületi tanácsbirói állásról való lemondó nyilatkozatot is elkészítette már, de midőn ezt az egyházkerületi elnökséghez bevitte, ott arról győződött meg, hogy úgy a fegyelmi eljárás alá vont leveleknek, mint az ő általa aláírt nyilatkozatnak másolatai, már az elnökségnél voltak, e miatt a lemondó nyilatkozatot nem adta be. — Azonban arra nézve, hogy a nyilatkozat aláírásánál erkölcsi kényszer alatt állott, nem kívánja az előttemező tanuk kihallgatását, mert a fegyelmi eljárás körül őt ért izgalmak idegeit már is annyira ki-merítették, hogy bármi legyen is az ítélet, örül ha az eljárás végett ér. — Csak arra kéri a bíróságot, hogy legyen tekintettel arra, hogy hibás lépéséért már megbűnhődött; az e. m. lelkészi gyámintézeti pénztárnokságról való lemondása által évi 1200 korona jövedelmet elveszítette. — De ha ezt nem tekinti is a bíróság, tekintse 10 gyermekből álló családját és azt, — hogy ha őt szigoruan bünteti, — akkor tulajdonképen azokat fogja a bíróság érzékenyen sújtani.

Elnök a tárgyalást berekesztette és a bíróság zárt ülésben a vétkeesség tekintetében egyhangulag, a büntetés mértékére nézve pedig szótöbbséggel, a következő ítéletet hozta :

Az érmelléki ref. egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság Dr. Márk Ferencz által az 1908 évi május 23-án ő maga ellen kért és a szalontai egyházmegyei bíróság elnöksége által az 1908 évi július 14-én hozott végzésével hivatalból megindított fegyelmi ügyben, az 1909 évi május 4-én Székelyhidon tartott ülésében a következőleg

i t é l t :

A bíróság Dr. Márk Ferencz okányi ref. lelkészt vétkesnek mondja ki az V-ik t.-cz. 34. §-ának 3 pontjába ütköző fegyelmi vétség miatt és ezért őt az V-ik t.-cz. 35 §-ának b. pontjában meghatározott feddésre itéli.

I n d o k o l á s.

Az iratok mellett hiteles másolatokban levő levelekkel bizonyítva van és Dr. Márk Ferencz maga is beismeri, hogy 1907 évi december 21-én Egri Ferencz neve alatt Tóth Lajos sarkadi presbyternek az 1907 évi december 24-én pedig Somogyi József neve alatt Horváth János b.-böszörményi presbyterhez levelet írott, a melyben arra kéri ezeket, más személyek neve alatt, hogy saját presbyteriumokban kövessenek el mindent arra nézve, hogy az esperes választásánál valamint az e. k. tanácsbirói állás betöltésénél ő reá szavazzanak.

Már a lelkész választás alkalmával elkövetett hasonló cselekmény is az V-ik t.-cz. 8 §-a értelmében büntetendő cselekményt képez, annál inkább kifogásolható tehát az ilyen eljárás azokkal szemben, a kik diszesebb és fontosabb állásokra való pályázatuk alkalmával követnek el ilyen cselekedetet. De Dr. Márk Ferencz még tetézte is e vétséget az által, hogy leveleiben úgy felettes hatóságait, mint pályázó ellenfeleit becsületükben megsértette és azokat vétkes cselekmények elnézésével és takargatásával, az igazság elferdítésével meggyanusította és ez által az V-ik t.-cz. 34. §-ának 3. pontjába ütköző vétséget követte el.

A bíróság abban a meggyőződésben van, hogy ennek megfelelő büntetése az lenne, ha az ilyen incorrect uton szerzett tisztségtől, nevezetesen az el nyert e. k. tanácsbirói állástól a fegyelmi vétséget elkövető személy megfosztatnék, mert ha lelkésznek nem alkalmas az olyan személy, a ki maga mellett korteskedik, még kevésbé alkalmas arra, hogy az egész egyházkerület igazgatásában részt vegyen és az egyházkerületi bíróság tagjaként olyan vétségek felett ítélkezék mint bíró, a melyet ő szintén elkövetett. — Ezt a büntetést azonban az eljáró egyházmegyei bíróság nem alkalmazhatta, mert

habár az egyházmegyei bíróság hatáskörébe tartozónak mondotta is ki az egyházkerületi bíróság az ügy elbírálását, — mégsem hagyhatta a bíróság figyelmen kívül az V-ik t.-cz. 15. §. b. pontjában és 20. §. a. pontjában foglalt ama rendelkezést, a mely szerint akkor, a mikor a bíróság hatásköre alá tartozó személyek közül kivételeket tesz, azt mindig akként teszi, hogy az így kivett személyeket, magasabb foku bíróság hatósága alá helyezi. — Nyilván azért teszi ezt, hogy a diszesebb, vagy magasabb tisztségben levő személyeket, az alacsonyabb foku bíróságok hatásköre alól kivonja és ez által megakadályozza azt, hogy alantasabb tisztségben álló tisztviselők, magasabb állásu tisztviselőket esetleg hivatalukból elmozdítsanak.

Minthogy tehát a bíróság ezt a büntetést nem alkalmazhatta, a büntetés kiszabásánál figyelembe vette a vétkes töredelmes beismertését, figyelembe vette továbbá azt is, hogy ha nagyobb büntetést szabna reá, azzal tulajdonképpen nem őt, hanem nagyszámu családját büntetné meg, a kik ártatlanul szenvednék az anyagi büntetés terhét. — Ez okból a feddést találta ellene a megfelelő büntetésnek.

Ez az ítélet az ügyész és Dr. Márk Ferencz előtt nyílt ülésben meghirdettetvén, miután az elnök őket az V. t.-cz. 102 §-ában körülírt fellebbezési jogukra figyelmeztette, mindketten kijelentették, hogy abban megnyugosznak.

Minthogy ekként az ítélet jogerőre emelkedett, elnök azt a 131 §. értelmében nyomban végrehajtotta és a jelenlevő Dr. Márk Ferenczet az ügyész és a bíróság jelenlétében megfeddette.

Kmf.

Kovács Andor,
egyházmegyei v. főjegyző,
mint jegyzőkönyvvezető.

Marjay Péter,
esperes, mint elnök.

2. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Székelyhidon az érmelléki ref. egyházmegye *közigazgatási* bíróságának 1909 évi május hó 4-én tartott ülésében.

Jelen voltak :

Marjay Péter esperes mint elnök, Vecsey Sándor, Szathmári Sándor, Bányai László, Fazekas Imre, Végh József egyházi; Konrád László, Fráter Zoltán, Dobozy Kálmán, Dr. Babós János világi tanácsbírák. Előadó és jegyzőkönyvvezető Fazekas Imre egyh. főjegyző.

Felek részéről megjelent a hkszentimrei ref. egyház gondnoka.

Marjay Péter esperes elnök az ülést megnyitván, tudomására hozza bíróságnak, miszerint a bírósági eljárás tárgyát néh. Nagy István hkszentimrei volt lelkész özvegyének, a hkszentimrei ref. egyház ellen beadott panasz kérvénye képezi.

Megállapítja elnök, hogy a bíróság tagjai kellő számban vannak jelen és érdekeltség esete fenn nem forog. Ezek után felhívja elnök előadót a panasz kérvény ismertetésére.

Előadó az ügyet a következőkben ismerteti: néh. Nagy István hkszentimrei lelkész özvegye, panaszt emel az egyház presbyteriuma ellen a miatt, hogy a lelkészi jövedelemhez tartozó földek 1908 évi őszi fordulóját, az ő megkérdezése nélkül haszonbérbe adta és a haszonbért az egyház javára tartotta meg, holott azon földek jövedelme mint az 1908 9 évi lelkészi jövedelem kiegészítő része, a régi jog szerint — melyet az új törvény sem törölt el (E. T. II. t.-cz. 75. §.) — őt illette volna, annyival inkább mert ő férje halála után 1909 Márcz. 1-ig káplánt tartott s így a lelkészi hivatal teendői rendszeren el voltak látva. Kéri özvegy lelkészné az egyházmegyei bíróságot miszerint jogos követelését meg ítélni s a hkszentimrei egyház presbyteriumát az őszi földek haszonbér értékének részére leendő vissza fizetésére kötelezni kegyeskedjék.

Elnök felhívására a jelenlevő hkszentimrei gondnok előadja, miszerint az özvegy lelkészné az egyháztól jövedelmét teljesen felvette, minek bizonyságául fel mutat egy — Nagy Istvánné által aláírt nyugtát, melyben özvegy lelkészné elismeri, hogy úgy a hátrányos követeléseket, mint a kegyeleti évi jövedelmét gondnoktól felvette.

Elnök a tárgyalást berekesztvén, a bíróság zárt ülésben meghozta s nyílt ülésben kihirdette a következő

v é g z é s t.

Minthogy a gondnok által felmutatott nyugtából nem állapítható meg határozottan, hogy vajon az abban említett kegyeleti évi jövedelemben, az őszi földek haszonbér értéke be lett-e számítva, vagy pedig csak a földek haszonélvezetén kívüli jövedelemnek a kegyeleti időszakra eső részét fizette-e ki gondnok az özvegy lelkésznének — bíróság ez ügyben a jelen alkalmalmmal ítéletet nem hoz, hanem végzésileg utasítja a kanonika vizitációt teljesítő küldöttséget, miszerint a helyszínen gondos vizsgálat, s a felek kihallgatása után állapítsa meg, hogy vajon panaszos lelkészné ki lett-e teljesen elégitve az egyház által, vagy pedig maradt még fenn és ha igen milyen természetű és mennyiségű követelése.

A küldöttség eljárásáról őszi közgyűléshez jelentését terjessze be.

Fazekas Imre

egyh. m. főjegyző.
mint jegyzőkönyvvezető.

Marjay Péter

esperes elnök.

3. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Székelyhidon az érmelléki ref. egyházmegye *közigazgatási* bíróságának 1909 évi Május hó 4 én tartott ülésében.

Jelen voltak :

Marjay Péter esperes mint elnök; Vecsey Sándor, Szathmáry Sándor, Bányai László, Fazekas Imre, Végh József egyházi; Konrád László, Fráter Zoltán, Dobozy Kálmán, Dr. Babós János világi tanácsbírák. Előadó és jegyzőkönyvvezető: Fazekas Imre egyh. m. főjegyző.

Marjay Péter esperes elnök tudomására hozza bíróságnak miszerint a birói eljárás tárgyát az ér-olaszii ref. egyházgondnok 1908 evi számadása ellen id. Kállai Imre által beadott fellebezés képezi.

Megállapítja elnök hogy a bíróság tagjai határozat képes számban vannak jelen s birói érdekeltség esete fenn nem forog, valamint hogy az ér-olaszii egyház képviselőjében Dajka István lelkész jelen van, ellenben id. Kállai Imre fellebbező nem jelent meg.

Ezek után elnök a tárgyalást megnyitván felhívja előadót az ügy ismertetésére.

Előadó az ügyet a következőkben ismerteti: id. Kállai Imre, az ér-olaszii ref. egyház presbyteriumának 1909. Jan. 13-án tartott gyűlése 2-ik számú határozatát, mely az 1908 évi gondnoki számadás megvizsgálására és helyben hagyására vonatkozik, megfellebbezi azon okon, mert a számadás kiadási rovatainak 101 t. száma alatt, a lelkész beiktatása alkalmával ebéd-költség czimen 28 korona kiadási többlet mutatkozik, holott az egyház minden szükségeseket beszerzett, kifizetett és így tulkiadásnak nem lett volna szabad lenni.

Kéri a sérelem orvoslását.

Elnök felhívására a jelenlevő ér-olaszii ref. lelkész előterjeszti ez ügyre vonatkozó felvilágosításait a melyeknek meghallgatása után, a bíróság meghozta a következő.

i t é l e t e t.

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság a fellebbezést elutasítja s az ér-olaszii gondnok 1908 évi számadását helyben hagyja.

I n d o k o l á s.

Mint hogy az ér-olaszii gondnok 1908 évi számadását úgy az egyháztanács, mint az egyházmegyei számvevőszék megvizsgálta és helyben hagyta, a fellebbezést elutasítani s a gondnoki számadást bíróságilag is helyben hagyni kellett.

Fazekas Imre,
egyh. m. főjegyző.
mint jegyzőkönyvvezető.

Marjay Péter,
esperes elnök.

4. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Székelyhidon az érmelléki ref. egyházmegye *közigazgatási* bíróságának 1909 évi május hó 4-ik napján tartott ülésében.

Jelen voltak :

Marjay Péter esperes mint elnök; Vecsey Sándor, Szathmáry Sándor, Bányai László, Fazekas Imre, Végh József egyházi; Konrád László, Fráter Zoltán, Dobozy Kálmán, Dr. Babós János világi tanácsbírák.

Előadó és jegyzőkönyvvezető: Fazekas Imre egyh. m. főjegyző.

Marjay Péter esperes elnök tudomására hozza a bíróságnak, miszerint a bírósági eljárás tárgyát, Balogh Imre kéri ref. lelkésznek, az egyháztanács által reá kivetett egyházi adó ellen beterjesztett fellebbezése képezi.

Megállapítja elnök, hogy a bíróság határozat képes s birói érdekeltség fenn nem forog, valamint hogy fellebbező lelkész is jelen van.

Ezek után esperes elnök az ülést megnyitván, felhívja előadót a szőnyegen levő ügy ismertetésére.

Előadó az ügyet a következőkben ismerteti:

Balogh Imre kétzi lelkész, fellebbezéssel él az egyháztanács azon eljárása ellen, mely szerint az E. T. III. t.-c. 13 §-a alapján életbe léptetett egyházi adó kivetés alkalmával, Őt mint lelkészt, igazságtalanul adóztatta meg, amennyiben a lelkészi földek 40 k. 06 fillért tevő állami adóját is felvette, az egyházi adó alapjául, s ez után is kiróta reá az egyházi adót. Panaszos lelkész kérvényéhez beterjeszti állami adókönyvét, melynek tanusága szerint Balogh Imre lelkész saját birtoka utáni állami és összes kereseti adója 91 kor. 61 fillért tesz ki, míg a szintén csatolt egyházi adó kivetési főkönyv szerint 131 kor. 67 fillér után lett az egyház részére megadóztatva.

Egyházmegyei közgyűlés a csatolt ügyiratok átvizsgálása s a jelen levő panaszos lelkész meghallgatása után zárt ülésben egyhangulag a következőleg

i t é l t.

Egyházmegyei bíróság kötelezi a kétzi ref. egyháztanácsot, miszerint Balogh Imre lelkész egyházi adóját oly módon helyesbitse, hogy a lelkész haszon élvezetében levő földek állami adójának törlésével, csupán a lelkész tulajdonát képező ingatlanok állami adóját és a II. és IV. osztályu kereseti adót vegye adózási alapul és ezek után rója ki lelkészre az egyházi adót.

I n d o k o l á s.

Az egyház kerületi közgyűlés 412-1907 sz. határozatában világosan kimondja, hogy „az egyházi tisztviselők által, az egyháztól élvezett javadalmak után fizetendő egyházi adó a II-od. és IV-ed. osztályu kereseti adó után rovandó ki”— és így midőn a kétzi egyháztanács a lelkész által haszonélvezett földek állami adóját is bevonta a lelkész által fizetendő egyházi adó alapjául szabálytalanságot követett el, s eljárásának

kiigazítására és Balogh Imre lelkész egyházi adójának a hivatolt Egyházkerületi végzés értelmében helyesbitésére kötelezni kellett.

Fazekas Imre,
egyh. m. főjegyző,
mint jegyzőkönyvvezető.

Marjay Péter, m. k.
esperes elnök.

5. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Székelyhidon az érmelléki ref. egyházmegye *közigazgatási* bíróságának 1909 évi Május hó 4-ik napján tartott ülésében.

Jelen voltak :

Marjay Péter esperes mint elnök; Vecsey Sándor, Szathmári Sándor, Bányai László, Fazekas Imre, Végh József egyházi; Konrád László, Fráter Zoltán, Dobozy Kálmán, Dr. Babós János világi tanácsbírák. Előadó és jegyzőkönyvvezető Fazekas Imre egyh. m. főjegyző.

Marjay Péter esperes elnök tudomására hozza a bíróságnak, hogy a bírósági eljárás tárgyát a kétzi ref. egyház több tagjának, az egyházi adó kivetése elleni fellebezése képezi; majd megállapítja hogy a bíróság tagjai határozatképes számban vannak jelen s birói érdekeltség esete fenn nem forog, valamint hogy a kétzi egyház képviselőjében Balogh Imre lelkész megjelent.

Ezek után elnök az ülést megnyitván, felhívja előadó az ügy ismertetésére.

Előadó az ügyet a következőkben ismerteti :

A kétzi egyháztanács f. évi jan. 24—25 napjain tartott gyűlésében, az egyházi adó kivetésével kapcsolatosan elhatározta, hogy a rendes évi egyházi adón kívül rendkívüli építési pótagót is vet ki, a mely pótagó a rendes egyházi adónak 80%-ban állapított meg, s mindaddig míg az építés szüksége elő nem áll, ezen pótagóból befolyó összeg, takarékpénztárilag fog kezeltetni.

Ugyan ez alkalommal azt is ehatározta egyháztanács hogy az egyházi adó részben terményben, részben pénzüll fizettség és pedig oly módon hogy ugy a vagyoni, mint a személyi és rendkívüli egyházi adó minden koronája után 6 liter gabona vetendő ki, melynek értéke 9 fillérrel számítva a rendes és rendkívüli egyházi adó összegből levonandó — vagyis az adózó egyháztag minden korona egyházi adóból 54 fillért terményben, 46 fillért pedig pénzben köteles fizetni.

A presbyteriumnak ezen intézkedését s ennek alapján elkészített 1909 évi költségelőirányzatát a jan. 31-én tartott egyházközségi közgyűlés is elfogadta.

Szántó Sándor és társai febr. 3-án — 35 aláírással kérvényt nyújtottak be lelkészhez, melyben az egyházi adókivetési ügyben, újabb egyházközségi közgyűlés összehívását kérik, — ezt a közgyűlést Pikó József gondnok febr. 7-ik napjára az iskola terembe össze hívta, s megjelent azon lelkész is, elnökölt és a határozatokat kihirdette.

Ez a közgyűlés aztán a presbyterium és egyházközségi közgyűlés előbbi határozatát hatályon kívül helyezve határozatként kimondotta, hogy az egyházi adó pénzüll vettessék ki, a rendkívüli egyházi pótdó pedig egészen töröltessék s az 1909 évi költségelőirányzat ezen határozat alapján állapittassék meg.

Lelkész ezen határozatot s annak alapján készített új költségelőirányzatot febr. 13-án a egyháztanács elé terjesztette, mely azt a febr. 7-én tartott közgyűlés óhaja szerint és módosítása szerint helyesnek találta.

Ezen két utóbbi határozat ellen jelentenek be, Szántó Lajos és társai — 13 aláírással — fellebbezést a közigazgatási bírósághoz kérve annak megsemmisítését s a jan. 25—31-iki presbiteri és egyházközségi közgyűlésben megállapított adó kivetés és költségelőirányzat megerősítését.

A tárgyalás alatti ügy ismertetése után, elnök felszólítja a jelenlevő kéti lelkészt, valamint a bíróság tagjait van-é az ügyre vonatkozólag valami indítványok vagy kívánságuk s miután ugy kéti lelkész mint a bíróság tagjai kijelentették hogy semmi további kívánságuk

nincs: elnök a tárgyalást berekesztvén, a bíróság zárt ülésben egyhangulag a következőleg

i t é l t.

Az érmelléki ref. egyházmegye közigazgatási bírósága a kétzi egyháztanács által f. évi jan. 25-én megállapított s jan. 31-én egyházközségi közgyűlés által is elfogadott egyházi adókivetést és költségelőirányzatot, valamint a febr. 7-én tartott közgyűlés határozatát s annak alapján készített és febr. 13-án az egyháztanács által is elfogadott költségvetést megsemmisíti s utasítja egyháztanácsot, hogy az egyházi adót az E. T. III. t.-cz. 13 §. alapján — a rendkívüli pótdadó törlésével — vesse ki, s költségelőirányzatát az ezen alapon készült adókivetés keretébe illessze be.

I n d o k o l á s:

Az E. T. III. t.-cz. 16 §-a világosan kimondja, hogy rendkívüli adó az egyháztagokra, az egyházközség indokolt kérelme alapján, egy vagy több év — tehát meghatározott idő — tartamára, *osztályba sorozás útján*, a felettes hatóság engedélye, illetve feljogosítása mellett vethető ki; a kétzi egyháztanács pedig a rendkívüli adó kivetésére, a felettes hatóság engedélyét nem kérte ki s ez okon a jan. 25—31-iki határozatokkal elfogadott adó kivetést és költség előirányzatot megsemmisíteni, s a menyiben a kétzi egyháztanács a III. t.-cz. 13. §-a b., pontjában lefektetett adókulcs megváltoztatásával, az egyházi adót terményben és pénzben vetette ki, az egyháztanácsot az idézett törvény szigorú betartása mellett új adó kivetésre utasítani kellett.

A február 7-én tartott egyházközségi közgyűlésnek össze hívása is törvénytelen volt, mert az E. T. I. t.-cz. 22. §. pontja kétséget kizárólag úgy rendelkezik, hogy az egyházközségi közgyűlés a presbyterium által elébe terjesztett

javaslatok felett határoz, tehát csak a presb. előzetes tudtával hívható össze ez a gyűlés pedig a presbyterum kikerülésével lett össze hívva s nem a presbyterium által elébe terjesztett javaslat felett határozott, hanem a presbyteriumra igyekezett a saját határozatát reá erőszakolni s amennyiben ez az eljárás a törvénnyel és egyházunk presbyteri alapon nyugvó szervezetével merőben ellentétben áll, — ezen gyűlés összes intézkedéseit és határozatait megsemmisíteni kellett.

Fazekas Imre, m. k.
 egyh. m. főjegyző.
 mint jegyzőkönyvvezető.

Marjay Péter, m. k.
 esperes elnök.

6. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Székelyhidon az érmelléki ref. egyházmegye *közigazgatási* bíróságának 1909 évi május hó 4-én tartott ülésében.

Jelen voltak :

Marjay Péter esperes, mint elnök ; Vecsey Sándor, Szatmári Sándor, Bányai László, Fazekas Imre, Végh József egyházi ; Konrád László, Fráter Zoltán, Dobozy Kálmán, Dr. Babós János világi tanácsbírák.

Előadó : Végh József egyh. tanácsbíró. Jegyzőkönyvvezető : Fazekas Imre egyh. tanácsbíró s főjegyző.

Marjay Péter esperes mint elnök, tudomására hozza a bíróságnak, miszerint a bírósági eljárás tárgyát az Éradonyi ref. egyház képviselőinek, Laczák Dezső lelkész és Tóth Lajos gondnoknak, Jakab József volt éradonyi, jelenleg bogoszlói lelkész ellen, az éradonyi lelkészi javadalomhoz tartozó földek 1908 évi aratási termése és a lelkészi jövedelem $\frac{1}{12}$ részének vissza térítése iránt beadott az 1908 évi okt. hó 6-ik napján már bírósági ülésben tárgyal, de ítélettel el nem látott kérvényének folytatólagos tárgyalása képezi.

Megállapítja elnök, hogy a bíróság tagjai határozat képes számban vannak jelen, valamint hogy a szabályszerűen megidézett felek is mindkét részről megjelentek.

Felhívja elnök panaszlókat és panaszlót, nyilatkozat tételre az iránt, hogy nincs-e valami érdekeltségi kifogások a bíróság tagjai ellen s miután a felek mindkét részről kinyilatkoztatták, hogy semmi kifogások nincs; az ülést megnyitván felhívja előadót a tárgyalás tárgyát képező ügy ismertetésére.

Végh József előadó az ügy ismertetése után felolvassa az 1908 évi okt. 6-án ezen ügyben tartott közigazgatási bírósági ülés jegyzőkönyvét egész terjedelmében.

Ezek után elnök bejelenti, miszerint a hivatolt bírósági ülés határozatához képest megkereste a nagyszalontai kir. Járásbíróságot, Székely Sándorné, Csécsi Etelka tanukihallgatása iránt s nevezett Járásbíróság a tanut kihallgatván, az erre vonatkozó jegyzőkönyvet áttette esperesi hivatalhoz. Esperes a többi ügyszerűkhöz csatolt ezen jegyzőkönyv felolvasását elrendeli.

A felolvasott kir. járásbírósági jegyzőkönyv bizonyossága szerint az eskü alatt kihallgatott Székely Sándorné Csécsi Etelka azon tanu vallomást tette, hogy tudomása szerint az éradonyi lelkészi földek 1892 évi őszi termését, Jakab József arattatta le mint sajátját.

Elnök felhívja feleket, hogy a bizonyítás kiegészítése érdekében esetleges kívánságaikat adják elő.

Laczák Dezső lelkész, az éradonyi egyház képviselőjében újabb tanu jelent be Nagy Sándor éradonyi lakos személyében, kinek kihallgatását elnök elrendeli.

Nagy Sándor tanu, éradonyi lakos, 63 éves, nő, gyermekes, földmivelő előadja, miszerint az éradonyi ref. lelkészi földek őszi fordulóját, mint feles munkás Ő és egy másik — már elhalt — éradonyi földmives vetették be az 1891 év őszen s a termést az 1892 év nyarán Jakab József lelkész felezte meg s tanu és feles-munkás társa a lelkészi udvarra hordták be a szalmás terményt, de hogy ki nyomtatta el és hogy kinek tulajdonába ment a szemes termés, arról tudomása nincs, habár úgy tudja hogy az az özvegy lelkésznét illette volna.

Tanu a lelkészi javadalomhoz tartozó földeket az 1891 év tavaszán Néh. Csécsi Imre éradonyi lelkésztől,

Jakab József elődjétől vette ki feles művelés alá s a későbbi években Jakab József lelkésznek feles munkása soha sem volt.

Tanu vallomására az esküt leteszi.

Tárgyalást vezető elnök újból felszólítja feleket, hogy további bizonyítékaikat vagy kívánságaikat terjeszék elő.

Ezen felszólítás után :

Jakab József lelkész bemutatja az egyházmegyei lelkészi gyámintézetbe fizetett járulékaikról szóló nyugtáit, melyekkel azt kívánja bizonyítani, hogy ő az 1892 évi ápril hó 24-én foglalta el Eradonyban a lelkészi hivatalt.

Laczák Dezső ér-adonyi lelkész, kéri az ér-adonyi ref. egyház Jakab József ellen támasztott követelésének megítélését, azon már az 1908 okt. 6-án tartott tárgyaláson is kifejtett érv alapján, hogy Jakab Józsefnek a kegyeleti évet szabályozó 1887 évi egyházmegyei határozat értelmében, joga lett volna az 1892 évben az ér-adonyi lelkészi földek terményét learattatni s ha nem arattatta ez az Ő hibája, vagy az özvegy lelkészével szemben tanusított engedékenysége volt, melynek utókövetkezményeit Ő tartozik viselni, nem pedig az ér-adonyi egyház.

A bizonyítási eljárás befejeztetvén, elnök a tárgyalást berekeszti és a bíróság zárt ülésben szótöbbséggel meghozta a következő

i t é l e t e t.

Az ér-adonyi lelkészi földek 1908 évi aratási termését, 27 m. 49 klg. I. II. III. oszt. buza és 9 m. 40 klg. rozs, összesen 36 m. 89 klg. terményt, Jakab József volt ér-adonyi, jelenleg bogyoszlói lelkésznek ítéli; azonban kötelezi nevezett lelkészt, a termények $\frac{1}{12}$ részének, vagyis 2 m. 29 klg. buza és 78 klg. rozsnak, valamint 130 k. 20 fillérnek az ér-adonyi egyház részére leendő visszatérítésére.

I n d o k o l á s:

Az ér-adonyi egyház azon állítása hogy az 1892 évben az ér-adonyi lelkészi földek őszi terményét Jakab József volt ér-adonyi, jelenleg bogyoszlói lelkész arattata le és vette birtokába,

mint azon évi lelkészi jövedelmet, a tárgyalás folyamán nem nyert beigazolást, mert az ér- adonyi egyház főtanuja, a nagy-szalontai Kir. Járásbiróság által eskü alatt kihallgatott Székely Sándorné, Csécsi Etelka, nem állítja teljes határozottsággal, hogy a kérdéses terményt Jakab József arattatta le, hanem csak annyit mond „tudomásom szerint a terményeket Jakab József arattatta le“ erről azonban személyes tapasztalaton alapuló közvetlen tudomása nem lehetett, mert az ügy- iratokhoz csatolt nyilatkozata szerint Ő édes anyjával özv. Csécsi Imrénével 1892 ápr. 24 után Székelyhidra költöztén, azután ér- adonyban nem volt s így tudomása csak hallomáson alapulhat.

A jelen alkalommal eskü alatt kihallgatott Nagy Sándor tanu is, csak azt állítja, hogy az aratási készletet Jakab József lelkész felezte meg s a lelkészi udvarra hordták be a szalmás terményt a feles munkások, de hogy a termés kinek tulajdonába ment át azt nem tudja, azt azonban igen, hogy a termés az özvegy lelkészénét illette volna.

Laczák Dezső ér- adonyi lelkésznek, az 1887 évben hozott egyházmegyei végzésre alapított érvelése, is elveszti bizonyító erejét, ha tudjuk, hogy a kegyeleti év tartamának megállapítása — melyről az idézett végzés szól — csak azon hely- telen szokás szabályozására vonatkozott, mely szerint az özvegy lelkészné, tekintet nélkül férje elhalálózása idejére, az elhalálózás évében feltét- lenül élvezte az egész évi lelkészi jövedelmet és azon felül kegyeleti év czimén a következő év fele jövedelmét is; de nem vonatkozott a hivatolt végzés, a lelkész elhalálózási évében őszi vetés alá eső földek termésére, mert az mint az ápr. 24-től. ápr. 24-ig terjedő egyházi év jövedelme, egyházmegyénk évszázados gya- korlata szerint, mindenkor az elhalt lelkész özvegyét vagy kiskoru családját illette s abból az új lelkész nem csak semmit nem kapott, hanem ha a lelkész az egyházi év második felében

halt el, még a következő év jövedelmének fele részét is át kellett adnia az özvegynek.

Ezt a visszas állapotot akarta megszüntetni a hivatolt egyházmegyei végzés, de nem vette el az özvegytől az egyházi év jövedelméhez tartozó őszi vetést és nem veszi el ma sem, a minnek világos bizonyosága az, hogy az 1908 márcz. 27-én Éradonyból Bogyoszlóba távozott lelkész — Jakab József — az 1908 évben, a bogyoszlói lelkészi földekről nem aratott, mert az 1907 évben eszközölt s 1908-ban aratásra váró vetés nem őt, hanem elődjének családját, annak nem létében az egyházat vagy a gyámintézetet illette, de semmi esetre sem az ujonnan választott lelkészt.

Ezen okoknál fogva, az éradonyi lelkészi földek birói eljárás tárgyát képező 1908 évi aratási hozamát Jakab József volt éradonyi, jelenleg bogyoszlói lelkésznek oda itélni; de mert a tárgyalás során beigazolást nyert azon tény, hogy Jakab József lelkész, az éradonyi lelkészi hivatalt egy hónappal előbb hagyta el, mint az egyházi év kitelt volna s így fizetés többletet élvezett, Őt a termények $\frac{1}{12}$ részének valamint az egyház által tulfizetés czimén követelésbe helyezett 130 kor. 20 fillérnek az éradonyi egyházzrészére leendő visszatérítésére kötelezni kellett.

Az ítélet nyílt ülésben kihirdettetvén, Jakab József fellebbezését bejelentette; Laczák Dezső lelkész pedig annak kijelentésével, hogy 15 napi meggondolási időt kér, az ítélet írásbani kiadását kéri.

Fazekas Imre, m. k.
egyh. m. e. főjegyző.
mint jegyzőkönyvvezető.

Marjay Péter, m. k.
esperes elnök.

TÁRGYMUTATÓ.

1. Esperes a gyűlést megnyitván, az alakulás megtörténik.

2. Takács József széplaki lelkészt, 50 éves lelkési szolgálata alkalmából üdvözl.

3. Esperes jelentése tudomásul vétetvén, ki nyomtatni rendeltetik.

4. Világi főjegyző választása tudomásul vétetik.

5. Világi aljegyző választása tudomásul vétetik.

6. Kokadi lelkész választás tudomásul vétetvén; meghívott lelkész megerősítettik

7. Hksztmiklósi lelkész választás tudomásul vétetik, s megválasztott lelkész megerősítettik.

8. Lelkész egyesület jegyzőkönyvéből :

a., A kálvineumra vonatkozó javaslat elfogadtatik.

b., A népies irányu prot. napilap létesíthetése iránti javaslat elfogadtatik.

c., A baptisták áttérési bizonyítványai elleni panasz, mint sérelmes ügy kerülethez felterjesztetik.

d., Az egyházmegyei jegyzőkönyvek nyomtatásban megjelent példányaihoz, betűrendes tárgymutató készítése elrendeltetik.

e., Az egyházmegyei levéltár kiselejtezésére a felhatalmazás megadatik.

f., A számadások és költségvetések egyöntetűvé tételére, nyomtatvány minta készítésére bizottság küldetik.

g., A főiskolai gazdasági tanács kamat felemelési határozata ellen kerülethez felirat intéztetik.

9. Tanító testület 1908 aug. 29-én kelt jegyzőkönyve tudomásul vétetik.

10. Egyházmegyei lelkési gyámintézet 1908 évi megvizsgált számadása tudomásul vétetik, s a főbb tételeket feltüntető kimutás jegyzőkönyvbe vétetni rendeltetik.

11. a., b., c., Számvevőszéki jelentés és abból folyó ügyek feletti határozat.

12. Kólyi egyház jelentése a Fodor alapról.

13. A kólyi Fodor alap felügyelő bizottságába egyh. megyei bizottsági tag választatik.

14. Tanügyi bizottság jelentése s abból kifolyó intézkedések, kapcsolatban az elnöki jelentéssel.

15. Missió ügyi jelentés.

16. Könyvtárnoki jelentés.

17. A nagyváradi ref. tanítónő képző intézet és internatus évi számadása tudomásul vétetik.

18. A nagyváradi ref. tanítónő képző intézet igazgató tanácsába egyházmegyénk részéről képviselők választatnak.

19. Az ujlétai egyház közigazgatási hátránytartozása törültetik.

20. A margittai ref. egyház jelentése Karl Sándor melki apát plebános 1000 koronás adományáról.

21. A margittai egyház jelentése a kántor-tanítói javadalom emeléséről.

22. A margittai egyház jelentése a terménybeli egyházi adónak pénzre változtatásáról.

23. Az asszonyvásárai ref. egyház kérelme egy államsegélyes új tanítói állomás szervezése iránt.

24. Takács József széplaki lelkész kérvénye káplántartási átalány tárgyában.

25. Debreczeni László felsőábrányi lelkész kérvénye káplántartási átalány tárgyában.

26. Magyary Gábor vajdai lelkész kérvénye káplántartási átalány tárgyában.

27. A piskolti egyház belhivatalnokainak díjlevelei megerősítetnek.

28. A g.-petri-i egyház belhivatalnokainak díjlevelei megerősítetnek.

29. A szalacsi egyház belhivatalnokainak díjlevelei megerősítetnek.

30. A szalacsi egyház a kántor-tanítói állás pályázat utjáni betöltésére utasítatik.

31. Juhász Imre szalacsi tanító állásában megerősítetik.

32. Az érolaszi-i tanító díjlevél megerősítetik.

33. Az érolaszi-i egyháznak megengedtetik, hogy adósága törlesztése orgona alapjából kölcsönt vehessen.

34. Takács Zsigmond lelkész jelentése az iránt, hogy mint megválasztott lelkész, a g.-petri-i lelkészi földről 1898 évben aratott először, tudomásul vétetik

s a lelkészek általánosan utasítatnak annak presbyteri gyűlésben leendő megállapítására és bejelentésére, hogy ki melyik évben lépett a lelkészi földek tejes használatában.

35. Az albisi egyház jelentése a leánytanítói állás szervezéséről tudomásul vétetik.

36—39. Az albisi egyház intézkedései leánytanítói lak építésére stb. vonatkozólag helyben hagyatnak.

40. Az albisi egyház tanító díjlevelei megerősítetnek.

41. Albis községnek az iskola építés céljaira tett adományáért jegyzőkönyvi köszönet nyilvánítottatik.

42. A kéczi kántortanítói díjlevél megerősítetik.

43. Az ottományi lelkészi és tanítói díjlevelek megerősítetnek.

44. A csokalyi egyház adócsökkentési segély iránti kérvénye, mint felszerületlen, egyháztanácsához vissza tétetik.

45. Az érmihályfalvai egyház 8 rendbeli adás-vételi szerződése megerősítetik.

46—58. Népiskolai tőke segély iránti kérvények kerülethez felterjesztetnek.

59. A kéczi egyház közalapi tőkesegély iránti kérvénye kerülethez felterjesztetik.

60. Jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság választatik.

Bírósági ügyek.

1. Dr. Márk Ferencz okányi lelkész fegyelmi ügye.

2. özv. Nagy Istvánné panasz kérvénye a közigazgatási bírósághoz.

3. id. Kallai Imre ér-olaszii lakos fellebbezése a gondnoki számadás ellen, közigazg. bírósághoz.

4. Balogh Imre kéczi lelkész fellebbezése, egyházi adó kivetés ellen, közigazgatási bírósághoz.

5. A kéczi egyháztanács fellebbezése, egyházközségi közgyűlés adóügyi határozata ellen, közigazgatási bírósághoz.

6. Az ér-adonyi egyháznak, Jakab József bogyoszlói lelkész elleni peres ügye, közigazgatási bíróság előtt.

Kiadta : **Fazekas Imre**, m. k.

egyh. m. e. főjegyző.

